

T.C.
SAKARYA ÜNİVERSİTESİ
EĞİTİM BİLİMLERİ ENSTİTÜSÜ
BEDEN EĞİTİMİ VE SPOR ANABİLİM DALI

YÜZME ANTRENÖRLERİNİN SPORCULARINA KARŞI
DAVRANIŞ TARZLARININ İNCELENMESİ
(DOĞU ANADOLU ÖRNEĞİ)

YÜKSEK LİSANS TEZİ

ÖMER FARUK TUTAR

DANIŞMAN
DOÇ. DR. FEHMİ ÇALIK

MAYIS 2018

T.C.
SAKARYA ÜNİVERSİTESİ
EĞİTİM BİLİMLERİ ENSTİTÜSÜ
BEDEN EĞİTİMİ VE SPOR ANABİLİM DALI

YÜZME ANTRENÖRLERİNİN SPORCULARINA KARŞI
DAVRANIŞ TARZLARININ İNCELENMESİ
(DOĞU ANADOLU ÖRNEĞİ)

YÜKSEK LİSANS TEZİ

ÖMER FARUK TUTAR

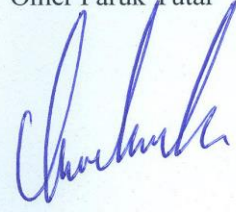
DANIŞMAN
DOÇ. DR. FEHMİ ÇALIK

MAYIS 2018

BİLDİRİM

Hazırladığım tezin tamamen kendi çalışmam olduğunu, akademik ve etik kuralları gözeterek çalıştığımı ve her alıntıya kaynak gösterdiğimi taahhüt ederim.

Ömer Faruk Tutar

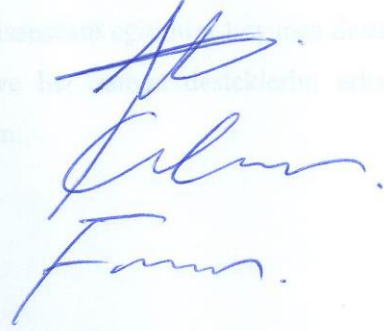
JÜRİ ÜYELERİNİN İMZA SAYFASI

“Yüzme Antrenörlerinin Sporcularına Karşı Davranış Tarzlarının İncelenmesi (Doğu Anadolu Örneği)” başlıklı bu yüksek lisans tezi, Beden Eğitimi ve Spor Eğitimi Anabilim Dalı’nda hazırlanmış ve jürimiz tarafından kabul edilmiştir.

Başkan Doç. Dr. Fikret RAMAZANOĞLU

Üye Doç. Dr. Kürşad SERTBAŞ

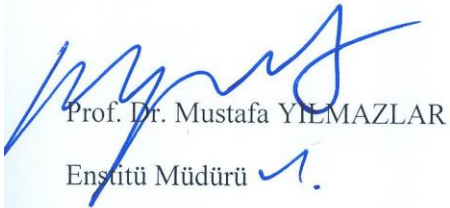
Üye/Danışman Doç. Dr. Fehmi ÇALIK

Yukarıdaki imzaların, adı geçen öğretim üyelerine ait olduğunu onaylarım.

16.07/2018

(İmza)

Prof. Dr. Mustafa YILMAZLAR
Enstitü Müdürü

ÖN SÖZ

Bu tezin hazırlanmasında, planlanıp yürütülmesinde yoğun çalışma temposuna rağmen tez süresince değerli yorumları, katkıları ve teşviklerinden dolayı danışmanım sayın Doç. Dr. Fehmi ÇALIK'a, lisansüstü eğitimim boyunca desteğini esirgemeyen Arş. Gör. İlimdar YALÇIN'a ve her zaman desteklerini arkamda hissettiğim aileme teşekkürlerimi bir borç bilirim.

ÖZET

YÜZME ANTRENÖRLERİNİN SPORCULARINA KARŞI DAVRANIŞ TARZLARININ İNCELENMESİ (DOĞU ANADOLU ÖRNEĞİ)

Tutar, Ömer Faruk

Yüksek Lisans Tezi, Beden Eğitimi ve Spor Anabilim Dalı

Danışman: Doç. Dr. Fehmi Çalık

Mayıs, 2018. ix+70 Sayfa.

Araştırmanın amacı Doğu Anadolu Bölgesi'nde görev yapan yüzme antrenörlerinin sporcularına karşı davranış tarzlarının incelenmesidir. Araştırmaya Türkiye Yüzme Federasyonunun düzenlediği yüzme müsabakalarına katılan en az bir antrenör eşliğinde müsabakalara hazırlanan ve müsabakalarda yarışan Doğu Anadolu Bölgesindeki 8 yaş ve 16 yaş arasındaki kız ve erkek yüzücüler katılmıştır. Bu kapsamda sporcular ilgili kulüplerde toplam 68 antrenörü değerlendirmiştir.

Araştırma kapsamında sporcu ve antrenörlerin demografik özelliklerini içeren 7 maddelik kişisel bilgi formu yanı sıra Mallet ve Code (2006) tarafından geliştirilen 47 maddeden oluşan 7 faktörlü "Coaching Behaviours Scale for Sport (CBS-S): Spor için Antrenör Davranış Ölçeği (SADÖ)" ölçeği kullanılmıştır. Analiz sonucunda Cronbach Alpha değerinin 0,95 olduğu belirlenmiş ve ölçeği mükemmel düzeyde kullanılabilirliği ortaya çıkmıştır.

Elde edilen veriler SPSS 24 ile analiz edilmiştir. Verilerin tanımlayıcı istatistikleri yüzde, frekans, ortalama ve standart sapma olarak verilmiştir. Elde edilen verilerin normallik testi Kolmogorov-Smirnov test ile analiz edilmiştir. Normal dağılım göstermeyen ikili değişkenlerin karşılaştırılmasında Mann-Whitney U test, çoklu değişkenlerin karşılaştırılmasında Kruskal-Wallis H testi kullanılmıştır. Çoklu karşılaştırmalar arasındaki farklılığı hangi grup ya da gruplardan kaynaklandığının tespiti için Pairwise Multiple Comparison Test kullanılmıştır. Anlamlılık düzeyleri $p<0,05$ ve $p<0,01$ olarak belirlenmiştir.

Yapılan istatistiksel analizler neticesinde katılımcıların yaş, cinsiyet, yüzme yılı, lisans yılı, Türkiye şampiyonasına katılma değişkeni ve mevcut antrenörleriyle çalışma süresi değişkenleri ile fiziksel antrenman ve planlama, teknik beceri, zihinsel hazırlık, hedef belirleme, yarışma stratejisi, olumlu antrenör davranışı ve olumsuz antrenör davranışı alt boyutlarında $p<0,05$ düzeyinde anlamlı farklılık olduğu tespit edilirken öğrenim durumu değişkeni ile ölçeğin 7 alt boyutunun hiçbirinde anlamlı bir farklılık bulunmadığı tespit edilmiştir. Sonuç olarak yüzme sporcularının antrenörlerinin davranışlarını olumlu algıladıkları yapılan analizler sonucunda tespit edilmiştir.

Anahtar Kelimeler: Spor, yüzme, antrenör, davranış.

ABSTRACT

INVESTIGATION OF BEHAVIOR STYLES OF SWIMMING COACHES TOWARDS THEIR ATHLETES (SAMPLE OF EASTERN ANATOLIA)

Tutar, Ömer Faruk

Master Thesis, Department of Physical Education and Sports Education

Supervisor: Doç. Dr. Fehmi Çalık

May, 2018. ix+70 Page.

The purpose of the study is to examine the behavior patterns of the swimming coaches working in the Eastern Anatolia Region against the athletes. Research to Turkey Swimming Federation of participating in competitions organized by at least a coach accompanied by prepared to compete in contests and competitions who participated swimmers between 8 and 16 years old. Within this scope, athletes evaluated a total of 68 coaches in the respective clubs.

In the study, 7 items personal information form including the demographic characteristics of athletes and coaches as well as 7-factor "Coaching Behaviours Scale for Sport (CBS-S): Spor için Antrenör Davranış Ölçeği (SADÖ)" consisting of 47 items developed by Mallet and Code were used. As a result of the analysis, it was determined that the Cronbach Alpha value is 0,95 and the scale can be used perfectly.

The obtained data were analyzed with SPSS 24. The descriptive statistics of the data are given in percent, frequency, mean and standard deviation. The normality test of the obtained data was analyzed by Kolmogorov-Smirnov test. The Mann-Whitney U test was used to compare binary variables without normal distribution, and the Kruskal-Wallis H test was used to compare multiple variables. The Pairwise Multiple Comparison Test was used to determine the groups or groups from which the differences between the multiple comparisons originated. Significance levels were determined as $p < 0,05$ ve $p < 0,01$.

The age of the participants performed the statistical analysis result, gender, year of swimming, undergraduate years, Turkey to participate in the championships and

physics with variable working time variables with the current coach ,physical training and planning, technical skills, mental preparation, goal setting, competition strategy, positive coach behavior and negative coach behavior sub dimensions it was determined $p<0,05$ that there is no significant difference between the learning status variable and any of the 7 subscales of the scale.

As a result, it was determined that the swimming athletes' behaviors of the coaches were perceived positively.

Keywords: Sports, swimming, coach, behavior.

İÇİNDEKİLER

Bildirim	iv
Jüri Üyelerinin İmza Sayfası	v
Önsöz	vi
Özet	vii
Abstract	ix
İçindekiler	xi
Tablolar Listesi.....	xiii
1. Bölüm, Giriş.....	1
1.1. Problem Cümlesi	3
1.2. Alt Problemler	3
1.3. Önem	4
1.4. Sınırlılıklar	4
1.5. Simgeler Ve Kısaltmalar	4
2. Bölüm, Genel Bilgiler	5
2.1 Yüzme	5
2.2. Yüzmenin Tarihsel Gelişimi	5
2.2.1. Yüzme Sporunun Dünya'daki Gelişimi	6
2.2.2. Yüzme Sporunun Türkiye'deki Gelişimi	8
2.3. Yüzme Sporunun Özellikleri Ve Teknikleri	9
2.3.1. Serbest Teknik.....	11
2.3.2. Kurbağalama Teknik.....	11
2.3.3. Sırt Üstü Teknik	12
2.3.4. Kelebek Teknik	12
2.4. Antrenör	13

2.4.1. Antrenörün Nitelikleri.....	14
2.4.2. Antrenörün Prensipleri.....	17
2.4.3. Antrenörün Sorumlulukları.....	17
2.4.4. Antrenör Tipleri.....	18
2.4.4.1 Otoriter Antrenör.....	19
2.4.4.2. Uzlaşmacı Antrenör.....	20
2.4.4.3. Demokratik Antrenör.....	21
2.5. Antrenör Ve İletişim.....	21
2.6. Antrenörlerin Sporculara Karşı Davranışı.....	23
3. Bölüm, Materyal ve Metot.....	25
3.1. Araştırmanın Ana Kitleleri Ve Örneklem Yöntemi.....	25
3.1.1. Araştırma Grubu.....	25
3.2. Ölçüm Aracı.....	26
3.2.1. Ölçüm Aracının Faktörlerinin Tanımlanması.....	27
3.3. İstatistiksel Analiz.....	28
4. Bölüm, Bulgular.....	29
5. Bölüm, Tartışma, Sonuç ve Öneriler.....	49
5.1. Tartışma.....	49
5.2. Sonuç.....	58
5.3. Öneriler.....	60
Kaynakça.....	62
Özgeçmiş ve İletişim Bilgileri.....	70

TABLolar LİSTESİ

Tablo 1.	Katılımcıların yaşadığı şehirlere göre dağılımı	29
Tablo 2.	Katılımcıların yaşlarına göre dağılımı.....	30
Tablo 3.	Katılımcıların cinsiyetlerine göre dağılımı	30
Tablo 4.	Katılımcıların öğrenim durumlarına göre dağılımı	31
Tablo 5.	Katılımcıların yüzme yıllarına göre dağılımı	31
Tablo 6.	Katılımcıların lisans yıllarına göre dağılımı	32
Tablo 7.	Katılımcıların Türkiye şampiyonalarına katılım durumlarına göre dağılımı.....	32
Tablo 8.	Katılımcıların mevcut antrenörüyle çalışma yılına göre dağılımı.....	33
Tablo 9.	Ölçek alt boyut ortalamalarının normallik test sonuçları	33
Tablo 10.	Katılımcıların yaş gruplarına göre antrenör davranış ölçeği alt boyutlarına ilişkin tanımlayıcı istatistikler	34
Tablo 11.	Katılımcıların yaş gruplarına göre antrenör davranış ölçeği alt boyutlarının karşılaştırılması.....	35
Tablo 12.	Katılımcıların cinsiyetlerine göre antrenör davranış ölçeği alt boyutlarına ilişkin tanımlayıcı istatistikler	36
Tablo 13.	Katılımcıların cinsiyetlerine göre antrenör davranış ölçeği alt boyutlarının karşılaştırılması.....	37
Tablo 14.	Katılımcıların öğrenim durumlarına göre antrenör davranış ölçeği alt boyutlarına ilişkin tanımlayıcı istatistikler	38
Tablo 15.	Katılımcıların öğrenim durumlarına göre antrenör davranış ölçeği alt boyutlarının karşılaştırılması.....	39
Tablo 16.	Katılımcıların yüzme yılı gruplarına göre antrenör davranış ölçeği alt boyutlarına ilişkin tanımlayıcı istatistikler	40
Tablo 17.	Katılımcıların yüzme yılı gruplarına göre antrenör davranış ölçeği alt boyutlarının karşılaştırılması.....	41

Tablo 18. Katılımcıların lisans yılı gruplarına göre antrenör davranış ölçeği alt boyutlarına ilişkin tanımlayıcı istatistikler	42
Tablo 19. Katılımcıların lisans yılı gruplarına göre antrenör davranış ölçeği alt boyutlarının karşılaştırılması.....	43
Tablo 20. Katılımcıların Türkiye şampiyonasına katılım durumlarına göre antrenör davranış ölçeği alt boyutlarına ilişkin tanımlayıcı istatistikler	44
Tablo 21. Katılımcıların Türkiye şampiyonasına katılım durumlarına göre antrenör davranış ölçeği alt boyutlarının karşılaştırılması	45
Tablo 22. Katılımcıların mevcut antrenörle çalışma yılı gruplarına göre antrenör davranış ölçeği alt boyutlarına ilişkin tanımlayıcı istatistikler	46
Tablo 23. Katılımcıların mevcut antrenörle çalışma yılı gruplarına göre antrenör davranış ölçeği alt boyutlarının karşılaştırılması	47

BÖLÜM I

GİRİŞ

Spor dünyasında bakıldığında, sporcuların gelişimleri için hazırlanan fiziksel ve fizyolojik antrenman programlarının benzerlik gösterdiği görülmektedir. Birçok ülke benzer olan antrenman programları ile ulusal ve uluslararası müsabakalara sporcu hazırlamaktadır. Birbirine denk fiziksel güç ve fiziksel performansa sahip sporcularda motivasyon ayırt edici bir etken olarak göze çarpmaktadır. Sporcuların antrenman sürecinde muhatap oldukları kişilerin davranışları motivasyon durumlarını doğrudan etkilemektedir. Tabi ki de bu kişilerin başında da sporcu ile direk olarak temasa geçen antrenörler gelmektedir.

Birçok spor adamının da hemfikir olduğu gibi iyi bir sporcu olmak için sadece fiziksel değerlere sahip olmak yeterli olmayabiliyor. Spor ile ilgilenen bireyler karşılaşılabilecek baskılara dayanabilmeli, değişken şartlara karşı kendini uyarlayabilmeli, disiplinli çalışarak motivasyonunu üst seviyede tutabilmelidir (Konter, 1996). Sporcu bu konularda başarılı olabilmesi için mutlaka bir lidere ihtiyaç duyar. Spor alanlarında ki bu liderde kuşkusuz antrenördür. Antrenörün sporcuyla bu tarz durumlarda koruyup iyileştirmesi için en önemli özelliği görev becerisi bilincinde olmasıdır (Horn, 2008; Weiss ve ark, 2008). Motivasyon ve psikolojik değerlerin iyileştirilmesi muhakkak ki eğitmenin en önemli vazifelerinden biridir. Sporculara yol göstermek, onları doğruya yöneltmek antrenör açısından liderlik göstergesidir (İkizler, 2000).

Antrenör, spor merkezinin içerisinde bulunan önder kişiliklerden biridir. Spora ve sporcuya gelecek adına katkıda bulunan liderdir. Sporcuda bulunan niteliklerin bir çoğu, antrenör tarafından belirlenir. Performansı belirleyici en önemli unsurların arasında antrenör ve sporcu arasında ki etkileşim görülmüştür (Serpa, 1999).

Sporcuların beklentilerine tam anlamıyla karşılık verebilen, eksikleri tamamlarken kendi davranışlarının sporcu üzerinde etkisini yaratan ve antrenörlük becerilerini geliştirerek sporcu performansına etki edebilen antrenörlere etkili antrenör denir. Antrenörün göstereceği performans, antrenman ve müsabaka döneminde sporcuların üzerinde hem davranışsal olarak hem de performans açısından büyük bir etki göstermektedir. Bunun yanı sıra sporcuların hem duygusal hem de psikolojik olarak kendilerinin zirvede hissetmelerini sağlamaktadır. Bu durum spor mücadelelerinde zafere giden yolda sporcuları etkileyen davranışsal süreç olarak ifade edilmektedir (Barrow, 1997). Tam da bu bağlamda etkili bir antrenörün davranışı sporcunun kazanma içgüdüsünü ortaya çıkarabilir. Bir antrenörün sporcusuna verimli olabilmesi için sporcunun eğilimlerine yönelik antrenman planlaması yapmalı ve davranışlarını da sporcunun algı düzeyine göre konumlandırması düşünülmektedir. Bunu başarmak için kendini birçok konu hakkında geliştirmiş ve sporcusuna da aktarma gücüne sahip olması gerekmektedir.

Antrenörün sporcuya yaklaşımının analiz edilmesi, sporcuyu geliştirirken uygulamış oldukları teknik ve taktik becerileri ne şekilde kullandığını saptamak, sportif kazanımlar için ileriye dönük yol haritasını belirleyecektir (More ve Franks, 1996). Antrenör hal ve hareketlerinin analiz edilmesi antrenör ve sporcu arasında ki etkileşimin doğrusal yönde anlam kazanmasına yardımcı olacaktır (Cote ve ark, 1999).

Bu bağlamda üç tarafı sular ile kaplı olan Türkiye’de yüzme sporunun tarihi çok derin olmasa da geleceği parlak bir spor dalıdır. Düşünüldüğünde birçok uluslararası yüzme müsabakalarına ev sahipliği yapabilecek fiziki yapıya sahip olan Türkiye’de geliştirilmesi belki de en kolay spor dallarından biridir. Türk toplumu asırlarca göçebe hayat yaşamış ve kamp bölgeleri olarak da çoğunluk ile su kenarlarını seçmişlerdir. Türkler Aslında yüzme ile erken tanışan bir toplumdur. Ancak sportif yüzme teknikleri ile çok sonradan karşılaşmışlardır. Bu sonuca göre su ile bu kadar iç içe olan bir toplumun, bu spor dalında kendini geliştirmesi ve başarıya doğru ilerlemesi pek de zor olmamalıdır. Bu bağlamda üzerine büyük yük düştüğü görülen antrenörlerin donanımsal olarak kendini güncellemeleri gerekmektedir.

Bundan ötürü Türkiye'nin Doğu Anadolu Bölgesindeki yüzme antrenörlerinin sporcularına karşı davranış tarzlarının incelenmesi, yüzme sporundaki başarıların daha üst seviyelere taşınmasını sağlayacaktır. Bu yüzden yüzme antrenörlerinin sporcularına karşı davranış tarzlarının incelenmesi amaçlanmıştır.

1.1. PROBLEM CÜMLESİ

Yüzme antrenörlerinin sporcularına karşı davranış tarzları farklılaşmakta mıdır?

1.2. ALT PROBLEMLER

Bu çalışmanın alt problemlerine cevap aramak için şu sorular sorulmuştur:

Yüzme antrenörlerinin sporcularına karşı davranış tarzları ölçeği (fiziksel antrenman ve planlama, teknik beceri, zihinsel hazırlık, hedef belirleme, yarışma stratejisi, olumlu antrenör davranışı ve olumsuz antrenör davranışı) alt boyutları puan ortalaması açısından;

- Sporcuların göre yaşına,
- Sporcuların cinsiyetlerine göre,
- Sporcuların öğrenim durumlarına göre,
- Sporcuların yüzme yılına göre,
- Sporcuların lisans yılına göre,
- Sporcuların Türkiye Şampiyonası'na katılım durumuna göre,
- Sporcuların mevcut antrenörle çalışma yılına göre

farklılaşmanın olup olmadığı sorusu sorulmuştur.

1.3. ÖNEM

Bu araştırmada; Doğu Anadolu Bölgesi'nde görev yapan yüzme antrenörlerin sporcularına karşı davranış tarzları tespit edilerek, alt boyutları arasında farklılık var mıdır ve bu farklılıklar karşılaştırıp araştırılarak, antrenörler davranış tarzlarının önemi ortaya konularak, gerek yüzme gerekse diğer branşlardaki sporcu ve antrenörlerin faydalanacağı bir çalışması olması düşünöldüğünden önem arz etmektedir.

1.4. SINIRLILIKLAR

Bu araştırma Doğu Anadolu Bölgesi ve 8-16 yaş grubu yüzme sporcuları ile sınırlıdır.

1.5. SİMGELER VE KISALTMALAR

FINA : Federation Internationale de Natation Amateur-Uluslararası Amatör Yüzme Federasyonu

LEN : Ligue Européenne de Natation-Avrupa Yüzme Birliği

AAU : Amatör Spor Birliği

TDK : Türk Dil Kurumu

GSB : Gençlik Ve Spor Bakanlığı

ÜDS : Üniversiteler Arası Kurul Yabancı Dil Sınavı

TEOG : Temel Eğitimden Ortaöğretime Geçiş Sınavı

SADÖ : Sporcu Antrenör Değerlendirme Ölçeği

TYF : Türkiye Yüzme Federasyonu

BÖLÜM II

GENEL BİLGİLER

2.1 YÜZME

Yüzme, bireyin suyun yüzeyinde durabilmesi ve ilerleyebilmesi için uyguladığı anlamlı hareketlerin tümü olarak tanımlanırken, sportif yüzme ise belirli bir tekniğe göre kol ve ayakların vücut pozisyonları ile koordineli bir şekilde çalışarak en kısa sürede belirli mesafeleri kat edebilmesidir (Juricskay ve Mezey, 2007). Hayatın her döneminde ortaya çıkan spor ihtiyacı, çocuklar için değişik spor etkinliklerine katılmaya yönlendirir. Özellikle yaz aylarının vazgeçilmez aktivitelerinin en başında yüzme branşı gelir. Çocuklar öncelikle yüzme sporunu bir yaz aktivitesi olarak görürken, ilerleyen dönemlerde bir hayat felsefesi haline getirir. Bunda antrenör ve ailenin çok önemi vardır. Birçok milli sporcu yüzme sporuna yaz okullarına katılarak edindiği bilgi birikimler sonucu yüzme sporunu devam ettirmiştir.

Yüzme psikolojik ve fiziksel özellikleri en üst seviyeye taşır. Yapısı gereği koordinasyon ve reaksiyon süresini de önemli ölçüde geliştirir. Toplumda ihtiyaç duyulan yardımlaşma, paylaşma ve sorumluluk gibi sosyal olguları çıkarır.

2.2. YÜZMENİN TARİHSEL GELİŞİMİ

İnsanoğlunun yüzme ile ne zaman tanıştığı tam olarak bilinmemektedir. Yüzmenin tarihi insanlık tarihi kadar eskilere dayanır. İnsanlar yüzme ile spor olarak değil yaşamın bir parçası olarak tanışmıştır. Yapılan tarihi kazılarda, yüzme ile ilgili ilk kalıntılar milattan önce dokuz bin yıllarında tespit edilmiştir. En eski kalıntılar, Libya

çölünde Son vadisindeki mağara duvarlarından ki kalıntılardan görülen bulgular ile ortaya çıkmıştır. Resimler incelendiğinde günümüzdeki kurbaçalama stilinin aynısının yüzüldüğü görülmektedir. Eski dönemlere ait çok sayıda yüzme resimleri, yazılar ve hikâyeler ile karşılaşırız. Pers, Atina ve Sparta uygarlıklarından kalma kabartma resimlerden küçük yaştaki çocuklara yüzme öğretilmeye çalışıldığı yapılan araştırma ve kazılar sonunda öğrenilmiştir (WEB3).

Yüzme öğrenmenin askeri alanda da önemi büyüktür. Yunanlılar küçük yaştaki çocuklara yüzme eğitiminin verilmesini aile büyüklerine mecburi tutmuşlardır. Çocuklar ilerleyen yaşlarda hem sağlıklı oluyorlar hem de askeri alanda toplumuna faydalı oluyorlardı. Büyük İskender'in ve Julius Sezar'ın dönemlerinde iyi birer yüzücü olduğu tahmin edilirken Platonun 'yüzemeyenler eğitimde zayıf kalırlar' dediği biliniyor. Yine Yunan tarihinden anladığımıza göre halk arasında yüzme bilmeyen bir kişinin zavallılığını belirtmek için kullanılan deyimler içinde en göze batanı "O hem okumayı, hem yüzmeyi bilmez" sözleridir (WEB4).

Osmanlı İmparatorluğunun sınırlarının denizlere ulaşmasıyla birlikte onlarda su kültürüne sahip olmuşlardır. Akdeniz'i Türk gölü haline getiren ve Türk bayrağını Hint denizinde bile dalgalandıran Türk donanmaları, adından bu alanda da söz ettirmiştir. Osmanlı İmparatorluğunun su sporları ile ilgili geçmişine bakıldığında, İstanbul Veliefendi Çayırının bulunduğu sahil, Yalı Köşkü, Beylerbeyi, Kuleli, Göksu, Fenerbahçe Burnu ve Kalamış Koyu, su sporları müsabakalarının yapıldığı yerler olarak görülmektedir. Evliya Çelebi'nin Seyahatnamesinden Kağıthane şenliklerinde yüzme mücadelelerinin yapıldığı anlaşılmaktadır. Bunun dışında Osmanlı Donanması'ndaki leventlerin de çok iyi yüzme bildikleri eldeki kaynaklardan kanıtlanmıştır. Ancak bunların hangi stil yüzme olduğu bilinmemektedir (WEB3).

2.2.1. Yüzme Sporunun Dünya'daki Gelişimi

Aman Nicolaus Wynma 1532 yılında yüzme hakkındaki ilk kitabı yazmıştır. Aman Nicolaus Wynma'dan sonra 1587 yılında İngiltere'de Sir Everard Diglay tarafından başka bir kitap yazılmıştır. Bunları Fransız yazar Thevenot 1697 yılında "yüzme sanatı" adlı kitabında kurbaçalama stiline benzeyen bir tarzı anlatmıştır. Daha

sonraları bu kitap İngiltere’de okullarda ders kitabı olarak okutulmuştur (Tahılhoğlu, 1999).

Tüm bu gelişmeler ile birlikte, bazı Avrupa ülkelerinde 1882’ den sonra yüzme federasyonları kurulmaya başlanmıştır. 1896’da kurulan Londra Metropolitan Yüzme Kulübü, daha sonraları Amatör Yüzme Birliği’ne dönüşmüştür (Bozdoğan, 2001). ABD’de yüzmenin teşkilatlı bir spora dönüşmesi, 1888’de Amatör Spor Birliği’nin (AAU) kurulması yardımıyla gerçekleşmiş ve 1896’da modern olimpiyat oyunlarının tekrar başlatılması ile düzenlenen ilk olimpiyatlarda yüzme yarışlarına da yer verilmiştir. 1900 yılında sırt üstü stili ve daha sonra 1908 yılında ise kurbağalama stili olimpiyatlara ilave edilmiştir. Kelebek ise olimpiyatlara en son ilave edilen yüzme stilidir. O yıllarda yüzmenin bütün dünyada teşkilatlı bir spor olarak genellik kazanması ve olimpiyat programına eklenmesi ile birlikte, bu spor dalı için uluslararası bir federasyon kurulması gerekliliği ortaya çıkmıştır. Uluslararası Amatör Yüzme Federasyonu FINA (Federation Internationale de Natation Amateur) 19 Temmuz 1908’de İngiltere’nin Londra şehrinde, Yaz Olimpiyatlarının bitmesiyle, Uluslararası Olimpiyat Komitesinin desteği ile Belçika, İngiltere, Danimarka, Finlandiya, Fransa, Almanya, Macaristan ve İsveç Yüzme Federasyonlarının iştiraki ile kurulmuştur (Senn, 1999).

18 yıl sonra, 1926 yılında, Avrupa Yüzme Birliği (Ligue Européenne de Natation – LEN) Budapeşte’de kurulmuştur. LEN günümüzde 151 ülkenin Yüzme Federasyonlarının meydana getirdiği bir organizasyondur. İlk 3 Olimpiyatta yüzme yarışmaları, havuzlarda değil tabii ortamlarda yapılmıştır (1896’da Akdeniz’de, 1900’de Seine Nehri’nde, 1904’de St. Louis’de yapay bir gölde). FINA’nın kuruluşu ile eski usul yarışlar ve kuralları kaldırılarak, müsabakalarda FINA yönetmeliği ele alınmıştır. Bu kural ve kaidelerde yarışma uzunlukları metre cinsinden olacak ve yarış stilleri de kurbağalama, kelebek sırtüstü ve serbest stil olarak belirlenmiştir. 100m’lik yüzme havuzu, 1908 olimpiyatları için atletizm pistinin içerisine, stadyumun ortasına inşa edilmiştir. 1912 Olimpiyatlarının yüzme müsabakaları, Stockholm Limanı’nda organize edilmiş ve elektronik zamanlamalar ilk defa kullanılmıştır. Kadın sporcular da ilk defa 1912 Olimpiyatlarında müsabakalara katılmışlardır (Mechikoff ve Esres, 2006).

2.2.2. Yüzme Sporunun Türkiye'deki Gelişimi

Türkiye'de modern anlamda yüzme sporuyla tanışması, 1873 yılında Galatasaray Sultanisi'nde olmuştur. Yine o yıllarda Heybeliada'daki Mekteb-i Fünun-u Bahriye (Deniz Harp Okulu) yüzme sporunun yapıldığı okullardandır. Fenerbahçe, etkinlikleri arasına yüzme sporuna yer veren ilk kulüp olmuştur. Said Salahaddin Bey ilk uzun mesafe yüzücümüz, Kemal Akşi Bey de ilk sürat şampiyonumuz olmuştur. Yine bu devirde, Galatasaray Kulübü'nde de yüzme sporunun başlamasıyla, sarı kırmızılılar da başta Şeref Hüsameddin Bey olmak üzere birçok yetenekli yüzücü ortaya çıkartmışlardır. İlk İstanbul Yüzme şampiyonası, 1928 yılında Kalamış'ta yapılmıştır (Atabeyoğlu, 1993).

Yüzme sporu ile ilgili çalışmalar Türkiye'de 1929-1930 yılları arasında başlamış, 1912'de Türkiye İdman Cemiyetlerinin İttifakı Denizcilik Heyeti Yüzme Komisyonu Başkanı Ekrem Rüştü Akömer'in Himayesinde 17 Temmuz 1939 yılında ilk yüzme havuzu Büyükdere'de açılmış ve 50m. Uzunluğundaki bu havuzun açılmasıyla da "Kulaç yüzme" yerini Crowl Yüzme" stiline bırakmıştır. 1934 yılında Rusya ile ilk yüzme yarışları başlamış ve 1937 yılından itibaren yüzme sporu Türkiye'de tamamen yerleşmiştir (Tahıllıoğlu, 1999).

Türkiye'de yüzme sporu Denizcilik Federasyonuna bağlıyken, 1957 yılında ayrılmış ve Türkiye Yüzme Federasyonu kurulmuştur. 1970'li yıllarda inşa edilen açık ve kapalı yüzme havuzlarının hizmete girmesi ve küçük yaş kategorilerine yöneltilen altyapı çalışmaları Türk yüzme sporu bakımından olumlu sonuçlar elde edilmeye başlamıştır. Ersin Aydın'ın Anamur-Girne arasında açık denizde yüzmesini, Murat Özüak'ın Balkan Şampiyonaları'nda ilk altın madalyayı kazanması ve Sabri Özün'ün Balkan Şampiyonluğu izlemiştir. 1978 Dünya Okullar Oyunları'nda da Zafer Ataman altın madalya elde etmiştir. Bu dönemin önemli isimlerinden Sabri Özün, 100 ve 200 m'lerde Balkan Gençler birinciliklerini kazanmış, maraton yüzücülerimizden Erdal Acet de 1975 ve 1977'de Manş Denizi'ni geçmiş ve Anamur-Girne arasını yüzerek geçmiştir. Erdal Acet 1972'de Manş'ı 9 saat 4 dakika ile geçerken, son 102 yıllık 11 dönemde yapılan en iyi 10 dereceden birinin de sahibi olmuştur. 1979'da ise Nesrin Olgun, Manş Denizi'ni geçen ilk Türk bayan yüzücü unvanını elde etmiştir (Bozdoğan, 2001).

1980'li yılların sonlarında vizyona çıkan yeni isimler yüzme sporunda yeni ufuklar açmıştır. Bunların ilk sırasında Derya Büyükuncu gelmektedir. 1985–1989 yılları arasında Balkan Yaş Grupları Şampiyonalarında toplam 17 altın madalya elde etmiş ve çok sayıda Türkiye rekoruna adını yazdırmıştır. 1992'den itibaren art arda, beş kere yaz olimpiyatlarında mücadele etmiştir. Bayanlarda ise Nesrin Özgün bu tarihlerde çok sayıda Türkiye rekoruna imza atmıştır. 1993 yılında Fransa'da yapılan Akdeniz Oyunları'nda Derya Büyükuncu 200m sırtüstünde birinci olarak, yüzme sporunda bu büyüklükteki bir organizasyonda ilk altın madalyayı kazanmıştır. Yine Derya Büyükuncu 1999 yılında Yunanistan'da Avrupa Kısa Kulvar Yüzme Şampiyonası'nda bronz ve 2000 FINA Dünya Kısa Kulvar Şampiyonası'nda 100 m sırtüstünde bronz madalyayı elde etmiştir (TYASF, 2000).

Yine son zamanlarda en büyük başarımız İsrail'in Netanya şehrinde düzenlenen Avrupa kısa kulvar yüzme Şampiyonasında 100 m kurbağalamada ve 200 metre kurbağalamada bronz madalya kazanan ve tarihi bir başarıya ulaşan 17 yaşındaki yüzücümüz Zeynep GÜNEŞ, Avrupa Büyükler Şampiyonasında iki madalya kazanan ilk Türk Yüzücü olarak adını tarihe yazdırmıştır (WEB7).

2.3. YÜZME SPORUNUN ÖZELLİKLERİ VE TEKNİKLERİ

Egzersiz bakımında yüzme, diğer spor branşlarından pek çok yönüyle farklıdır. Yüzme sporunun en bariz farkı, vücudumuzda bulunan tüm uzuvların nefes kontrolü sağlayarak koordineli bir şekilde yapılan hareketler sonucunda enerji tüketilmesidir. Bazı diğer farklar, suyun içinde sporun yapılması, sürtünmeye karşı direnç uygulama veya en aza indirme çabasıdır. Bunların dışında suyun nefes alıp vermeyi güçleştiren baskı etkisi vardır. Bunlardan ötürü belirli bir mesafeyi koşmak ile yüzme arasında efor anlamında bariz bir fark vardır (Odabaş, 2003).

Metabolizmanın sistemli çalışmasına birçok faydası olan yüzme sporunun, kan dolaşımını düzenlemesinden dolayı vücudun dolaşım sistemine katkısının olduğu açıkça ortadadır. Bunun dışında vücut metabolizmasına kattığı dirençten ötürü, sporcuların hastalıklara karşı direncinin artması da yüzme sporunun bir başka yararlarındandır. Bu bağlamda, özellikle kuzey ülkelerinde hayatını sürdüren

insanların hastalıklara karşı dirençlerinin artması adına soğuk sulara girmesi de bilinen bir durumdur. Yüzme sporu, sadece amatör ve profesyonel sporcuların yarışma için hazırlandıkları bir spor dalı değil, bireylerin sağlıklı yaşam için haftanın belirli günlerinde yapılan bir spor dalıdır (WEB2).

Yüzme sporu tüm spor dallarının temelini oluşturan fiziki ve ruhsal özellikleri geliştirme imkânı sağlayan ana spor dallarından biridir. Beceri, koordinasyon, dayanıklılık, sürat, çabukluk, esneklik ve hareketlilik nitelikleri geliştirilerek kendine güven duyma, kardeşçe oynama ve mücadele edebilme davranışları kazandırır. Sporcunun zihinsel, psikolojik, sosyolojik, fizyolojik gelişimini hedefleyen spor etkinlikleri içerisinde, yüzme sporunun ayrı bir yeri vardır (Urartu, 1995).

Küçük yaşlarda başlanabilen ve çok ileri yaşlara kadar yapılabilen yüzme sporu, sporcunun sağlıklı dönemlerinde yapabildiği gibi sakatlık evrelerinde de iyileşme amacı ile yaptığı, zihinsel ve bedensel olarak insanların rahatlıkla yapabildiği temel bir spordur. Bunun sebebi olarak yer çekimi kuvvetinin su içerisinde etkisini yitirmesi ve suyun kaldırma kuvvetinin olmasıdır (Troup, 1999). Yüzme müsabakalarında mesafeler üç bölümden oluşurken: kısa mesafe (50m, 100m), orta mesafe (200m, 400m), uzun mesafe (800m, 1500m) iken, yüzme stilleri ise kelebek, sırtüstü, kurbağalama, serbest (crawl) olarak dört teknikten meydana gelir (Alpar, 1994). Yüzme temel eğitiminin uygulanmasında çırpınma havuzlarının olması önemli bir etkidir ve tüm eğitim havuzlarında bulunması gerekir. Yüzme eğitimine başlarken sporcuya ilk olarak öğretilmesi gereken şey temel havuz kuralları ve temizlik kaideleridir. Sporcu adayını suyla buluşturmadan önce ilk yapılması gereken çekingen davranışları ortadan kaldırabilmek ve herhangi olumsuz bir pozisyonda kendisine bir zarar gelmeyeceğini anlayabilmesi için ona güven aşılmasıdır. Bu dönem içerisinde antrenör yüzücüye karşı güler yüzlü ve kendinden emin davranışlar göstermelidir. Verilen eğitimi su içi eğitsel oyunlar ile eğlenceli hale getirmelidir. Sporcunun ilk suyla buluşma anında ve kendini kurtarabilecek kadar yüzme öğrenmesi arasında geçen bütün eğitim evrelerinde antrenör su içinde bireyin yanında olmalıdır. Bunun bir avantajı da sporcunun hem eğitmenine karşı hem de eğitime karşı güvenini artıracaktır. Eğitimin her kademesinde yapılan bütün uygulamalar eğitim sistemine uygun ve sıralı uygulanabilmesi sağlanmalıdır. Çalışmalarda basamaklama eğitim yönteminden faydalanılarak hareketler basitten

zora doğru basamaklandırılmalıdır. Eğitimde doğru teknik beceri kazandırıldıktan sonra bol tekrarlarla hareketin kendiliğinden yapılması sağlanmalıdır. Temel eğitimde vücut pozisyonlarının doğru öğretilmesi gerekmektedir. Zira sporcu bundan sonraki eğitimine de bu kurgular üzerinden devam edecektir. Burada yanlış verilen bir teknik beceri ileriki çalışmalarda sorun olarak tekrar antrenörün önüne gelebilmektedir (Sweetenham ve Atkinson, 2003).

Yüzmede 4 temel teknik vardır. Bunlar serbest, sırt, kurbağalama ve kelebek tekniktir. Bazı dış ülkelerde teknik eğitime kurbağalama, sırt veya kelebek teknikten başlanmaktadır. Türkiye’de ise genellikle eğitim serbest tekniğin basamaklamasından başlanmaktadır.

2.3.1. Serbest Teknik

Yüzme denince akla ilk serbest teknik gelmektedir. Yüzme teknikleri içerisinde en hızlı olan yüzme tekniğidir. Serbest yüzme tekniğinin özellikleri kolayca öğrenilebilir. Bu teknikte baş suyun içinde ve vücut pozisyonu yere paralel olarak uzanır. Buna bağlı olarak su direnci oldukça azdır. Yüzücü bir sağ kol bir sol kol hareketinden sonra yanlara dönerek nefes almaktadır. Bu teknikte ilerleme kuvvetinin %90’ı kol kuvvetinden gelirken, bacak vuruşları vücudun pozisyonunu korumasını ve kollara yardımcı olarak hızı artırmasına yarar (WEB1).

Serbest teknik yarışma mesafeleri; Erkekler: 50m, 100m, 200m, 400m, 1600m Kadınlar: 50m, 100m, 200m, 400m, 800m (Mesafeler yaş gruplarına göre farklılık göstermektedir).

2.3.2. Kurbağalama Teknik

Kurbağalama stilde yüzücüler yarı dairesel kol çekişleri ve pergel ayak vuruşu olarak bilinen ayak vuruşunu kullanırlar. Kurbağalama tekniği en yavaş yüzme tekniğidir. Yüzücüler ayak vuruşu döneminde itici kuvvetin aşamalarında büyük bir güç meydana getirirler de bacakların toparlanış aşamasında bunun büyük bir kısmını kaybederler. Yüzücüler ayak vuruşu esnasında başlarını kollarının arasından aşağı

doğru indirmeleri ile sürtünmeyi azaltarak sürat kazanmaya çalışmaktadırlar (Underechts, 1983).

Kurbağalama teknik yarışma mesafeleri, erkekler ve kadınlarda 50m, 100m, 200m olmak üzere aynı mesafelerdir.

2.3.3. Sırt st Teknik

Bu tekniğin en büyük avantajı ağız ve burunun sürekli suyun dışına çıkması ve solunum koordinasyonunun ortadan kaldırılmasıdır. Bacaklardan gelen kuvvet, serbest teknikte de olduğu gibi vücut pozisyonunu dengeler ve sadece tekme su yüzeyi yönünde gerçekleşir. Sırt st yüzme tekniği kolun başın yanından arkaya doğru suya daldırılması ile başlar (nce serçe parmak), el ve dirseğin yardımıyla kol en dip seviyeye daldırılır ve bütün kuvvetle suyu çekerek kolun pozisyonu ilk başlandığı yere kadar getirilir. Hareket bu şekilde bir sağ bir sol kol olarak ayak vuruşları yardımı ile devam eder (WEB5).

Sırt st teknik yarışma mesafeleri, erkekler ve kadınlarda 50m, 100m, 200m olmak üzere aynı mesafelerdir.

2.3.4. Kelebek Teknik

Kelebek teknikte diğer tekniklere göre daha fazla g sarf ettirici hareketler vardır. Bu hareketler 3 temel hareketten oluşur. Küçük dolphin vuruşu kalçayı yukarı kaldırır, kol atışında baş, omuz ve göğsü aşağı doğru çekmeli ve kol çekişinin ilk kısmı, baş ve omuzları yukarı doğru kaldırmalıdır. Sporcular kelebek teknik çalışırken bazı önemli konulara dikkat etmelidir. nemli itiş sağlayan kuvveti ayak vuruşunun teknikte dengeyi sağlama noktası gibi, yüzücüler çalışmalarda dönüşler ve çıkışlarda teknik ve sratlı olabilmeleri için dolphin ayak vuruşuna odaklanabilmelidir (Mengütay, 1997).

Kelebek teknik yarışma mesafeleri, erkekler ve kadınlarda 50m, 100m, 200m olmak üzere aynı mesafelerdir

2.4. ANTRENÖR

Sturdy'den gelen “antrenörlük” kelimesi, 14. yy.da Macaristan'da ortaya çıkmış olup o yıllarda savaş bölgelerinde ve tarım alanlarında kullanılan araçlara insanların vermiş oldukları bir isimdir. Kelime anlamı güçlü, kuvvetli, azimli ve dayanıklı manasına gelen “sturdy” kelimesi, bir spor eğitimcisine yaraşacak en uygun ifadelerden biridir. Antrenör; enerjisini, gücünü, dinamizmini, bilgilerini ve sosyal kapasitesini sporcusuna en tesirli ve kalıcı bir şekilde aktarabilme yeteneğine sahip olan lider özellikli kimsedir (Sunay, 1998).

Türk Dil Kurumu Türkçe sözlüğüne göre antrenör; Bir spor dalında, sporcuyu eğiten, yetiştiren ve çalıştıran kişi olarak tanımlamaktadır (WEB6). Ancak günümüz literatüründe antrenörün birçok tanımı mevcuttur.

Meydan Larousse'ye göre antrenör; “Atlet, yüzücü, boksör vb. sporcuları veya spor takımlarının yaptırdığı çalışmalarla müsabaka veya karşılaşmalara hazırlayan kimse” olarak tanımlamıştır. Antrenör, yüksek başarı seviyesinde antrenman ve hazırlama bilimselliğinin gerektirdiği biçimlenmeye sahip, beden ve ruh sağlayıcı, beden eğitimi ve spor etkinliklerinde bulunanları çalıştıracak güce ve bilgiye, aynı zamanda sosyo psikolojik bilgi ve yeteneğe de sahip olan yetiştirici ve çalıştırıcı kişilere denir (Keten, 1974).

Antrenör, sporcuların istedikleri gayelere erişmesine dayanak olan, tecrübesine tecrübe katmaya yönelik çalışmalar yapan, yaptıklarını tekrar etmeyen, üst düzeyde sorumluluk sahibi olan, bilgi dolu ve çalışma isteği ile dolu bir liderdir. (Krause ve Ralph, 2002). Bu tanımlamaya istinaden antrenör, bilginin yolunda sporcunun muvaffakiyet için gerekli çalışmaları yapan ve bu bilgiler ışığında spor maharetleri ile birleştirerek kişiye göre düzenleyip uygulayan lider olarak tanımlanırken, antrenör gerçek bir düzenleyici, tesirli bir idareci, sporcunun motivasyonunu ve bağımsızlığını, eksik yönlerinin tamamlanmasını sağlayan bir eğitimci olması gerektiği de ifade edilmektedir (Charman ve ark, 2001).

Antrenörün kişilik özellikleri sporcunun veya takımın başarısı üzerinde büyük bir önem göstermektedir. Antrenör eğitimci ve yol gösterici olarak bazı belirgin

özelliklere sahip olmalıdır. Sadece bu özelliklere sahip olduğunda sporcusunun saygısını kazanabilir (Sevim, 1999).

2.4.1. Antrenörün Nitelikleri

Sporcunun ya da takımın hedefe ulaşmasında antrenörün kişilik özellikleri çok önemlidir. Spor bilimine dayalı antrenmanlarla sporcuyu müsabakalara ve yarışmalara hazırlayıp yönlendiren, üstün mesleki kaliteye sahip bir antrenör sporcuyu devamlılığı olan ve bilinçli olarak elde edilen hedeflere ulaştırır (WEB8). Antrenörler, işlevlerini aktif ve sağlıklı şekilde yapabilmeleri için bazı özelliklere sahip olmaları gerekir. Bu özellikler dört ana başlık altında toplanır (Temel, 2010).

- Entelektüel Özellikler
- Karakter Özellikleri
- Sosyal Özellikler
- Psikolojik Özellikler
- **Entelektüel Özellikler**

Bir Antrenör, düşünen, yorumlayan, akıl yürüten, karar veren, plan yapan bir kimse olabilmesi için şu entelektüel özelliklere sahip olması gerekmektedir.

- *Genel Kültür:* Birçok konuda bilgi sahibi olmalıdır.
- *Mantıklılık:* Genelden özele, özelden genele ulaşabilmelidir.
- *Analiz Ruhu:* Bir olayın nedenlerini çözümlayebilmelidir.
- *Sentez Ruhu:* Bir olayın parametrelerini plan yapmak ve bir karara bağlamak için bir araya getirebilmelidir.
- *Hayal Gücü:* İleriye yönelik olayların oluşabilecek gelişmelerini kafasında canlandırmalıdır.
- *Muhakeme (Yargı Gücü):* İyiyi kötüden, doğruyu yanlıştan ayırt edebilmelidir.
- *Sezgi gücü:* İmkân, fırsat ve tehlikeleri önceden görebilmelidir.

Açıklama [S1]: Sadece başlıklar koyu yazı stili olmalı ve başlık numarası eklenmelidir

Başlık numarası eklendikten sonra içine de eklemeyi unutmayınız.

Bu nitelik ve özellikler antrenör için çevresindekileri etki altına alabilecek, doğruya yöneltebilecek, düşündüğü ve verdiği kararları uygulayabilecektir. Bu sayede antrenöre eğitim becerisi de sağlayacaktır (Temel, 2010).

b) Karakter Özellikler

Bir antrenör bütün sporcularına doğru izlenimler bırakmalıdır. Onlara eşitsizlik, haksızlık ve dengesiz davranışlarda bulunmamalıdır. Herkese güven veren ve dengeli davranışlarda bulunabilmesi için aşağıdaki karakteristik özelliklere sahip olmalıdır.

- Sübjektiflik ile objektiflik arasındaki uyumu başarabilen biri olmalı.
- Farklı kişilikten insanlara her ortamda uyum sağlayabilmelidir.
- Her şeyden önemlisi dikkatli olmalıdır.
- Aşırı riskten kaçınmalı ve ihtiyatlı davranmalıdır.
- Sadece gerektiğinde risk almalıdır.
- Hafızası iyi olmalı, önemli olayları ve kişileri akılda tutmalıdır.
- Olayları yerinde izleyebilmeli anında orada önlemini almalı ve dikkat etmelidir.
- Tertip ve düzeniyle sporcularına örnek olmalıdır.
- Yapacaklarını önem sırasına koyarak yapmalı ve faydalığı kanıtlanmış yollar kullanmalıdır.
- Her işi gününde ve zamanında yapmalıdır.
- Sorunları küçümsememeli ve her işe gereken ciddiyet ile yaklaşmalıdır (Eren, 1998).

c) Sosyal Özellikler

Antrenör bazı sosyal özelliklere dikkat etmelidir. Antrenör çevresindekilere kendini kanıtlamak, sporcu ve idareciler tarafından saygı duyulan ve önem gösterilen bir kişi olabilmesi için aşağıdaki sosyal özelliklere sahip olmalıdır.

- Çevresindeki kişilere kıyafetleri ve giyim tarzı ile örnek alınan bir kişilik olmalıdır.

- Takımın değerlerine sahip çıkabilmeli ve takımın menfaatlerine uyum sağlayabilmedir.
- Çalıştığı ortamdaki her kişiden en üst düzeyde yararlanmalı asla bir sporcusuna dahi yalnız olduğunu hissettirmemelidir.
- Bilgi ve deneyimiyle tüm sporcularına eşit uzaklıkta olup, sözü dinlenen verdiği sözlerden dönmeyip dürüstlük çerçevesinde yaklaşan biri olmalı ve otoritesinin sarsılacağı konulara ne olursa olsun izin vermemelidir.

Bir yöneticinin hem entelektüel hem karakter hem de sosyal özelliklerin bütününe sahip olabilmesi oldukça zordur. Ancak antrenörün eksiklerini görebilmesi ve eksik yanlarını tamamlaması için oldukça faydalıdır (Eren, 1998).

d. Psikolojik Özellikler

Spora yönlendirme, bir bireyin rekabet düzeyinin kazanmaya yönelmesinin ve hedefe yönelmesinin birleşiminden oluşur. Spora katılım bireylere kendi performanslarını değerlendirme, yeteneklerini gösterme ve bireysel hedeflerini değerlendirme fırsatı sunar (Çalık vd., 2012). Sporcular bu faktörleri gerçekleştirmek istediği zaman bazı psikolojik durumlarla karşı karşıya kalmaktadır. Sporcunun fiziksel yeterliliğinin yanında psikolojik yeterliliğin de başarının gerçekleştirmesinde önemli rolü vardır. Psikolojik etkenlerden en önemlisi de kişinin motivasyonudur (Çalık vd., 2017).

Kendilerini insan ilişkilerinde geliştiren antrenörler çağdaş antrenörlerdir. Spor psikoloğunun her takımda olması mümkün değildir. Antrenörler bazı psikolojik danışma maharetlerine sahip olarak, bir spor psikoloğu gibi sporcusu ile etkileşime girerler (Karagözoğlu, 2005).

Antrenörün psikolojik özellikleri içerisinde kendi kendini geliştirmesi, yenilemesi, profesyonel ahlak, özel yaşamda dürüstlük, meslektaşları ile işbirliği içinde olmak, açık fikirli, araştırmacı, teşhis yeteneği güçlü, liderlik vasfı olan, motivasyonu yüksek, öğrenme ve öğretme becerisi olan, duygusal ve zihinsel olarak psikolojik hazırlık, yönetim bilgisi, danışmanlık gibi konuları içermektedir (Newton ve Fry, 1998).

2.4.2. Antrenörün Prensipleri

Avrupa Ağı antrenörlüğün genel prensiplerini Spor Bilimleri Enstitüleri tarafından şu şekilde belirlemiştir (Sevim ve ark., 2001).

- Sporcunun performansını artırmak kadar sporcuların sağlığını da düşünmesi gerekir,
- Antrenörlerin oyuncuların menfaatlerini ve sağlıklarını koruyup gözetmesi beklenir,
- Antrenörlerin sporcuların sağlıklarının korunması için sağlıkçılarla, performanslarının artması için ise yetkili kişilerle bir bütün halinde çalışması beklenir,
- Antrenörler yüksek düzeyde antrenmanı geliştirmeli, uygulamalı ve özendirmelidir. Bunu yaparken de bilimsel bilgi ve tecrübelerini aktarmalıdır.
- Yüksek düzeydeki antrenman bilgilerini elde edebilmeli, bu bilgileri uygulayabilmeli, elde edebilmek için bilimsel çalışmalardan faydalanabilmeli ve antrenman metotlarında kullanabilmelidir.

2.4.3. Antrenörün Sorumlulukları

Antrenör bir spor kulübünde çalışmaya başladığında, yönetimin ve sporcuların gaye ve başarıları için çalışmalar yaparak liderlik özelliklerini ortaya serer. Bu sorumluluğun etkisiyle şimdiye kadar edindiği tecrübe, bilgi, birikim ve çalışmalarını bir program dahilinde takımına ve sporcusuna aktarır (Çalık vd., 2015). Antrenörlerin sporcularına karşı görevleri vardır. Bunlar yapılacak antrenmanın planlanması ve uygulanması, performanslarının geliştirilerek gözlem altına alınması, yarışma hazırlıklarının yapılması, iç ve dış etmenlere karşı sporcunun korunması, sporcuların doğruya yönlendirilmesi için rehberlik yapılması antrenörün sporcuna karşı görevlerinden bazılarıdır. (Başer, 1996).

- Sporcuların fizyolojik, ruhsal ve toplumsal gelişimlerini yönlendirerek destek vermek.

- Fizyolojik, ruhsal ve toplumsal gelişimin sağlanması ve korunması ile ilgili yapılan spor üzerinde çalışmalar yapmak.
- Yapılan spor türünün teknik ve taktik becerilerinin gereklerini en üst düzeyde çıkartılarak başarılı bir şekilde gerçekleştirilmesini sağlamak.
- Yapılan branşın türüne göre motivasyon ve ruhsal anlamda spor psikologlarından destek alarak bu alanda kendini geliştirmek.
- Takımın en üst düzeyde gelişimini sağlayabilmek adına doğru planlamalar yapmak ve belirli aralıklar ile testlerin yardımıyla değerlendirmelerde bulunmak.
- Sakatlanmalara karşı gerekli önlemleri alarak sakatlıkların önüne geçmek.
- Fizyolojik, psikolojik antrenmanların temelleri beslenme, toparlanma ve planlama ile ilgili sporcuların teorik bilgilerinin gelişmesine ve zenginleşmesine yardımcı olmak (Bompa, 1989).
- Sporcuları doğru ve bilinçli kullanarak en aktif hale getirmek.
- Sporcuların motivasyonlarını artırarak kendilerine olan değerlerini bilmelerini sağlamak.
- Sporculara doğru iletişim becerileri ile belirli dönemlerde danışmanlık yapmak.
- Uzmanlık alanların içindeki konularda gerçekçi olmak ve eksik yönlerinde uzmanlardan yardım almak.
- Kulüp içerisinde ki takım ruhunu koruyarak daha da üst seviyeye çıkarmak.

2.4.4. Antrenör Tipleri

Literatür taramalarımız sonucunda spor bilimcileri genel olarak antrenör tiplerini üç ana başlık altında toplamışlardır. Bunlar otoriter antrenör, uzlaşmacı antrenör ve demokratik antrenör tipleridir.

2.4.4.1 Otoriter Antrenör

Otoriter antrenörlük tipinde kararların tümü antrenör tarafından alınır. Bu tipteki sporcuların rolü, antrenörlerin emir ve komutlarına karşı hareket etmektir. Bu görüşün temel düşüncesi de şu şekildedir: antrenör bilgi ve birikime sahiptir, antrenörün yapması gereken sporcuların ne yapması gerektiğini söylemektir. Sporcuların rolü ise buna kulak vermek ve itaat edip yerine getirmektir. Kontrol bütünüyle antrenördedir ve sporcular edilgen pozisyonadlardır (Yılmaz, 1999). Bu düşüncede olan antrenörlerin bulunduğu takımlarda sporcunun gelişim imkanı zordur. Sporcular doğal motivasyonu ile oynamak yerine antrenörün yazgısını kazanmak veya kişisel baskısından kurtulmak için oynarlar. Sporcular müsabakanın durumuna göre öncelik almazlar. Sporcular, yaptıkları işten zevk almazlar (Kasap ve Erdem, 2009).

Otoriter Antrenörün özellikleri;

- Bütün karar yetkisi antrenöründür, kontrol bütünüyle antrenördedir.
- Sporcuların görevi antrenörün istek ve komutlarını yerine getirmek.
- Çalışma süresinin hiçbir döneminde kontrolün sporcuya verilmesi gerektiğini kabul etmezler.
- Kontrolü kaybetme korkusu taşırlar.
- Sporculara güvenmezler.
- Yönetmeyi hayat felsefesi edinmişlerdir.
- Kontrolün kendilerinde olmadığı düşündükleri anda stres ve emniyetsizlik duygusu yaşarlar.
- Soru sorulmasını ve sorgulanmayı istemez ve izin vermezler.
- Yaptığı işin yetersiz olduğu kaygısı içindedirler.
- Hedeflerini yerine getirmek için motive ederler.
- Elde edilen başarılarından başkalarına pay çıkartmazlar.
- Sporcuların zevk almalarına dikkat etmezler.

- Sporcuların içsel motivasyonlarının geliştirilmesini engellerler.
- Sporcularını dışsal ödüllerle yabancılaştırırlar.
- İlk hedef kazanmaktır, sporcular ikinci plandadır.
- Sporcuların kendilerine güvenmesini ve benlik gelişimlerine zarar verirler.
- Sporcuların hedeflerini kendileri belirlerler.
- Sporcuların bağımsızlığına ve özgür gelişimlerine izin vermezler.
- Sporcuları ceza sistemiyle boyun eğdirilip itaat ettirilir ve bunları çalışmanın bir parçası haline getirirler.
- Bilgisizlik dahilinde kestirme yolları tercih ederler.
- Sporcuların bütün yaşantılarını kontrol altında tutmak isterler.
- Aşırı kazanma güdüsü mevcuttur.
- Saygı ve hürmet görmeyi çok severler ancak bunları elde etmek için çaba göstermezler.
- Müsabakanın sonucu önem taşır.
- Sporcuların kendisi için olduğunu düşünürler.
- Sadece mücadeleyi kazanmayı garantiye aldıklarında sporcuların sağlıklarını ve sıhhatlerini düşünürler (Martens, 1990).

2.4.4.2. Uzlaşmacı Antrenör

Ciddi olduklarında dahi güven vermeyen, boyun eğmeye meyilli her konuyu rahat karşılayan antrenör tipidir (Sevim, 2007). Sporcular kendi aralarında anlaşmazlık ve çatışma içindedirler. Antrenöre bağımlılığı düşük seviyededir. Grup etkinlikleri ve grup politikası ile ilgili sporcuların düşünceleri dikkate alınmıyor, ancak başarı konusunda ki tatminin düşük olduğu görülüyor. Bu tip çalıştırıcılar için en önemli yarışma dahi bir kazanma ya da kaybetme oyunudur (Türksoy, 2010).

Liberal antrenörlerde gözlemlenen davranış türleri şöyle sıralanabilir.

- Hedefi ve yapmak istedikleri belirsizdir.
- Karar verme yetkileri vardır ancak olabildiğince az karar verirler.
- Talimat verme eğilimleri çok azdır.
- Sporcular arası disiplinsiz hareketlere çok az müdahalede bulunurlar.
- Antrenörlüğün gerektirdiği sorumlulukları yerine getirmede ve sporculara bilgiler verme de yetersiz olurlar.
- Sporcuların motivasyonlarını sağlayamazlar.
- Antrenman programları sürekli değişkenlik gösterir ve bu konuda esnek davranırlar.

Bu tür antrenörlerin çalıştığı takımlarda genç sporcuların sporsal gelişimleri rastlantısal olur. Sporcular, ciddiyetten öte sadece eğlenirler. Bir disiplin söz konusu değildir. Sporcular bencil davranmaya başlarlar (Kasap ve Erdem, 2009).

2.4.4.3. Demokratik Antrenör

Antrenör tüm sporcularına karşı açıktır ve sporcuları ile yakın ilişkiler kurmaktan kaçınmaz. Hedef belirlerken bunların gerçekleşme yollarını sporcuları ile tartışarak bulmaya çalışır. Takımda ki sporcular takım içinde ki ilişkilerde karar sahibidir. Demokratik antrenör takım içinde ki ayrışmaya izin vermez ve herkesi eşit statüde tutmaya çalışır. Takım içinde ki sporcuların ve antrenörlerin bağı kuvvetlidir. Antrenörün takımı bırakması durumunda takımda dağılıma ve kopma olmayacağı bir göstergesidir (Türksoy, 2010).

2.5. ANTRENÖR VE İLETİŞİM

Sosyal hayatımızın bir parçası olan iletişim, sporun içindeki temel taşlardan biridir. Konuşarak veya hareketler ile insanların birbirini anlaması, ortak paydada buluşarak aynı tavır ve davranışları sergilemesini sağlayan bir araçtır (Ateş, 2010).

İletişim, kişiler arasında düşünce ve duygu etkileşimini sağlayan bir araçtır. Toplumsal yaşamın temeli olan iletişim insanların bütün faaliyetlerinin içinde bulunmaktadır. Çünkü insanlar kendilerini ifade etmek ve diğer insanlarla anlaşabilmek için iletişim kurarlar (Thomas, 1998).

Sporcular ile kurulan iletişim altı aşamadan meydana gelir:

- İletilmesi istenilen düşüncelere sahip olma (fikirler, hisler, niyetler),
- Uygun olan mesajlar ile bu düşüncelerin iletilmesi,
- Mesajları iletirken sözel ve sözel olmayan yollar vasıtasıyla iletilmesi,
- Dikkatli sporcuların mesajların sporcu tarafından alınması,
- Sporcu mesajın anlamını yorumlar. Gönderenin niyetine ve alıcının kavrama özelliğine göre yorumlayabilmesi,
- Çatışmanın gönderilen mesaj hakkındaki fikri ve bu fikre içsel tepkisi (Konter, 1995).

Sporunda, antrenör ve sporcu arasında ki iletişim sporcunun fiziksel ve psiko sosyal gelişiminde önemli rol oynar (Jowett ve Cockerill, 2002). Spor ve fiziksel etkinlik diğerlerinin varlığına bağlı olarak yerine getirilen bir başarı sürecidir. Bu öngörüye bağlı olarak Iso-Ahola (1995)'nin ortaya koyduğu kuramsal yapı sportif performansın kişisel (başarı çıkma) ve kişiler arası etmenlerin bir işlevi olarak ortaya çıkacağını ileri sürmektedir. Iso-Ahola (1995)'e göre sportif başarının artması için hem kişisel hem de kişiler arası etmenlerin geliştirilmesi gerekmektedir (Iso-Ahola, 1995). Antrenörlerin sporcularına karşı davranışlarının olumlu ve olumsuz yönde etki ettiği açıkça ortadadır. Olumlu bir antrenör sporcu ilişkisi, sporcuların sosyo-psikolojik ve sosyal huzurları artırabilir, bireysel faaliyetlerin gelişimine yardım edebilir, fiziksel etkinliklerde gelişimin sürekliliğine yardımcı olur (Dasil, 2005).

Antrenör başarılı olmasındaki ana metot yetenekli sporcuları bulup elinde tutabilmeyi sağlamaktır. Yetenekli sporculara yaklaşım ve rehberlik çok daha akılcı, mantıklı ve kaliteli ilişki içerisinde olmalıdır (Çalık vd., 2012). Antrenör sporcu iletişimi dinamik bir yapıya sahiptir. Antrenör sporcularını güven konusunda kaygı içinde bırakmamalıdır. Sporcularının sıkıntılarını kendi meseleleri gibi görmelidir.

Sporcularıyla kaliteli iletişim kurarak, sporcuların kendilerine olan bağlılığını artırabilen kişiler düzenli davranış sergileyen antrenörlerdir. Başarılı antrenörler iletişimlerini artırdığında liderliklerinin yol kat edeceğini bilirler. Başarısızlıkları kendine mal edebilirler. Başarılı olduklarında şeref ve saygıyı oyuncularıyla paylaşabilirler ve takdir etmenin ehemmiyetinin farkındadırlar (Çalışkan ve Göral, 2013).

2.6. ANTRENÖRLERİN SPORCULARA KARŞI DAVRANIŞI

Pek çok antrenör kendisini daha önce eğitmiş eğitimlerini örnek alır ve taklit eder. Aradan geçen süre içerisinde sporunda gelişmesiyle sporcuya teknik taktik ve performans açısından eski alışkanlıklar yetersiz kalır. Bazı antrenörler kendileri olmadan sporcuların kendilerini geliştirmesinin mümkün olmadığını düşünürler. Bu tarz yaklaşımlar sporcunun özgüven kazanmasını engeller. Dahası sporcularda antrenöre bağımlı kalma eğilimi başlar ve özgüvenleri zedelenir (Çalışkan ve Göral, 2013).

Sporcunun yaşamındaki en etkili kişi antrenördür. Antrenör, sporcunun sportif, fiziksel, fizyolojik ve psikolojik performansını etkileyen asıl kişidir (Horn, 2002). Sporcunun hangi yönde yetenekli olduğunu belirleyecek kişi antrenördür. Takım içerisinde ki sporcular birbirinden farklı kişiliklere sahip olabilirler. Antrenörler tecrübeli bir şekilde yaklaşım sağlayarak sporcuların psikolojik sorunlarını çözmelidir. Doğru yaklaşımda bulunulmadığı takdirde ulaşılması hedeflenen düzeye yaklaşmaktan çok uzaklaşılmasına neden olunur (Çalık vd., 2014). Bir antrenör inatçı bir sporcu ile anlaşabilmenin imkansız olduğunu düşünürken, başka bir antrenör inatçı bir sporcu ile çok iyi anlaşabilir. Bir antrenörü başarıya götüren en büyük etkenler sabır, kararlılık ve bilinçli yaklaşımdır. Müsabakanın sonucuna göre antrenörler farklı reaksiyonlar gösterebilirler (Çalışkan ve Göral, 2013).

Bir maç veya müsabaka antrenör için yaklaşım ölçütü olmamalıdır. Antrenör sonuç her ne olursa olsun yaklaşımında sabit olmalıdır. Sporcunun gelişme göstermesi, en az maçı kazanmak kadar önemlidir. Antrenör bunları dikkate almalıdır. Sporcuyu

müsabaka veya maç kazanmasından öte fiziksel, ruhsal ve duygusal yönlerini de geliştirmesi gerekir (Çalışkan ve Göral, 2013).

Bir diğer davranışsal hareketlerde kaybeden sporcular için olanıdır. Müsabaka veya maç kaybeden sporculara genellikle antrenörler belli bir tavır içerisindedir. Antrenör kaybeden sporcusu ile alay eder, küçümser ve yeteneksiz görürse sporcusunun güvenini yitirir (Ramazanoğlu ve Demirel, 2005). Korku yoluyla sporcusunu başarıya sürüklemesi doğru değil ve sonunun hüsrana ile bitmesi yüksek ihtimaldir. Sporcunun kaybetmesi durumunda antrenörün davranışları eğer sabit ise yaklaşımlarda sporcuya karşı güzel ve içten yaklaşımlar bir sonra ki müsabakada sporcuyu için olumlu yönde katkı sağlayacaktır. Her antrenör kazanırken de kaybederken de davranışlarında tutarlı olmalıdır (Çalışkan ve Göral, 2013).

BÖLÜM III

MATERYAL VE METOT

Bu bölümde araştırmanın evren ve örnekleme, veri elde etme yöntemi, verileri toplamada kullanılan ölçeğin özellikleri ve kullanılan istatistiksel yöntemler açıklanmıştır.

3.1. ARAŞTIRMANIN ANA KİTLESİ VE ÖRNEKLEME YÖNTEMİ

Araştırmanın evrenini, Doğu Anadolu Bölgesinde fiili olarak yüzme sporuyla uğraşan bay ve bayan yüzücüler oluşturmaktadır. Araştırmanın örneklemini ise Doğu Anadolu Bölgesi'nde bulunan 14 farklı ilde yüzme sporuyla uğraşan sporcular oluşturmaktadır. 2018 yılının ilk çeyreğinde Doğu Anadolu Bölgesi'nde aktif olarak yüzme sporuyla uğraşan bay ve bayan sporcu sayısının 1211 kişi olduğu Gençlik Ve Spor Bakanlığı verilerinde belirtilmiştir (GSB, 2018).

Araştırmanın örneklemini belirlerken tez konusuna benzer çalışmalarda örnekleme sayıları ve standart sapmalar göz önünde bulundurularak yapılan power analizi sonucunda örnekleme sayısının 319 sporcudan oluşmasının yeterli olduğu kanaatine varılmıştır. Böylece araştırma örneklemini 319 yüzme sporuyla uğraşan birey oluşturmuştur.

3.1.1. Araştırma Grubu

Türkiye Yüzme Federasyonunun düzenlediği yüzme müsabakalarına katılan en az bir antrenör eşliğinde müsabakalara hazırlanan ve müsabakalarda yarışan Doğu Anadolu

Bölgesindeki 8 yaş ve 16 yaş arasındaki kız ve erkek yüzücüler araştırma kapsamına alınmıştır. Türkiye'nin Doğu Anadolu Bölgesinde 14 ilinde faal olarak toplam 28 yüzme kulübü bulunmaktadır (WEB7). Bu kulüplerden basit rastgele örnekleme yöntemiyle seçilen 19 kulüp AĞRI-Gençlik ve Spor Kulübü (2 Antrenör), ARDAHAN-Gençlik ve Spor Kulübü (2 Antrenör), BİNGÖL-Gençlik ve Spor Kulübü (4 Antrenör), BİTLİS-Gençlik ve Spor Kulübü (2 Antrenör), ELAZIĞ-Gençlik ve Spor Kulübü (7 Antrenör), ELAZIĞ-Olimpik Yıldızlar Spor Kulübü (6 Antrenör), ELAZIĞ-Harpüt Yüzme İhtisas Kulübü (3 Antrenör), ELAZIĞ-Yunuslar Yüzme İhtisas Kulübü (2 Antrenör), ERZİNCAN-Gençlik ve Spor Kulübü (4 Antrenör), ERZURUM-Gençlik ve Spor Kulübü (5 Antrenör), HAKKARİ-Gençlik ve Spor Kulübü (2 Antrenör), İĞDIR-Gençlik ve Spor Kulübü (2 Antrenör), KARS-Gençlik ve Spor Kulübü (3 Antrenör), MALATYA-Gençlik ve Spor Kulübü (6 Antrenör), MALATYA-Su Sporları Kulübü (5 Antrenör), MALATYA-Balık Adamlar Spor Kulübü (4 Antrenör), MUŞ-Gençlik ve Spor Kulübü (3 Antrenör), TUNCELİ-Gençlik ve Spor Kulübü (1 Antrenör), VAN-Gençlik ve Spor Kulübü (5 Antrenör), araştırma kapsamına dahil edilerek kulüplerde aktif olarak yüzme sporuyla uğraşan bireylere toplam 319 adet ölçek uygulanmıştır. Örneklemini 319 öğrenci oluşturan bu çalışmada toplam 68 adet yüzme antrenörü değerlendirilmiştir.

3.2. ÖLÇÜM ARACI

Araştırmada veri toplamak amacıyla kullanılan ölçek, 7 madde ile araştırma kapsamındaki sporcu ve antrenörlerin sosyo-demografik özelliklerini kişisel bilgi formu ve Mallet ve Code (2006) tarafından geliştirilen 7 faktörlü toplam 47 sorudan oluşan "Coaching Behaviours Scale for Sport (CBS-S): Spor için Antrenör Davranış Ölçeği (SADÖ)" olmak üzere 54 maddeden oluşmaktadır.

Araştırmada veri toplama aracı olarak kullanılan CBS-S ölçeği, ölçeğin hazırlayıcısı olan Jean COTE'tan onay alınarak Cumhuriyet Üniversitesi'nde görev yapan ÜDS (Üniversiteler Arası Kurul Yabancı Dil Sınavı)'dan 80 ve üzeri puan alan üç öğretim görevlisinin de yardımıyla dilimize çevrilerek yine Cumhuriyet Üniversitesi Eğitim Fakültesi Türk Dili Eğitimi Bölümü'nde görev yapan üç öğretim elemanının

yardımla da anlatım bozuklukları ve anlam karmaşaları giderilerek dilimize uyarlama çalışmaları tamamlanmıştır.

Ölçeğin dilimize uyarlanması çalışmalarının sistematik örnekleme yöntemi kullanılarak ardından araştırmaya katılan her 23 sporcu arasından bir sporcu seçilmiş ve örnekleme benzer özellikteki 13 sporcuya anket uygulanarak ölçeğin güvenilirlik düzeyi belirlenmiştir. Üç haftalık süre sonrasında aynı 13 sporcuya tekrar ölçek uygulanmış ve Pearson Moments Correlation Korelasyon katsayısının ($r= 0,96$) olduğu tespit edilmiştir. Böylece 13 sporcunun ön test ve son test sonuçlarının uyumlu oldukları belirlenmiş ve anketin güvenilirlik düzeyinin uygun olduğu tespit edilmiştir. Araştırmada uygulanan ölçeğe yönelik yapılan istatistiksel analiz sonucunda Cronbach Alpha değeri 0,95 olarak tespit edilmiş ve ölçeğin kullanılma düzeyinin çok yüksek olduğu belirlenmiştir.

3.2.1. Ölçüm Aracının Faktörlerinin Tanımlanması

7 faktörlü 47 maddeden oluşan araştırma kapsamında veri toplama aracı olarak kullanılan Mallet ve Cote (2006) tarafından geliştirilmiştir. Ölçeği oluşturan maddelerdeki her bir faktör antrenörlerin, belli koşullarda sporcularına yönelik davranış tarzlarını ifade etmektedir. Katılımcıların ölçek maddelerine ilişkin cevapları göz önüne alınarak yapılan faktör analizi sonucunda uyarlama sonucunda oluşturulan Türkçe ölçeğin antrenman ve müsabakanın temel etmenleri ve olumsuz antrenör davranışı olmak üzere iki faktörden oluştuğu belirlenmiştir. Sporcu Antrenör Davranış Değerlendirme Ölçeği'nin orijinal halinde “antrenman ve müsabakanın temel etmenleri” faktöründe ilk 6 basamağın, “olumsuz antrenör davranışı” faktöründe de son faktörün yer aldığı belirlenmiştir. Faktör analizi sonucunda elde edilen veriler, araştırmanın bulgular kısmında verilmiştir.

Fiziksel Antrenman ve Kondisyon Çalışması: Antrenörlerin fiziksel antrenman ve kondisyon çalışmaları sırasında sporcularına karşı davranış tarzlarını ölçmeyi amaçlayan bu alt boyutta sistematik, detaylı planlı ve sporcuya güven veren antrenman programının hazırlanma, bu programa uygun bir şekilde çalıştırılma ve antrenmanların yapıldığı fiziki mekanların ve kullanılan materyallerin uygun hale getirilme durumları belirlenmeye çalışılmıştır.

Teknik Becerilerin Gelişimi: Antrenörlerin, sporcularına yönelik spor dalının tekniklerini öğretme sırasında tavsiyede bulunma, geri bildirim sunma, tekniğin doğru uygulamasını gösterme, tekniğe uygun görsel ve sözel örnekler kullanma unsurları “teknik becerilerin gelişimi” alt boyutunda belirlenmeye çalışılmıştır.

Zihinsel Hazırlık: Antrenörlerin sporcularına, baskı altındayken uygun bir şekilde performanslarını sergileyebilme, pozitif düşünebilmeye sevk edebilme, zihinsel hazırlığını yapabilme ve konsantre olabilmelerine yönelik çalışmaları “zihinsel hazırlık” alt boyutunda tespit edilmeye çalışılmıştır.

Hedef Belirleme: Antrenörlerin sporcularının hedef ve stratejilerini belirleyebilme, belirledikleri stratejileri uygulayabilme, hedeflerini gerçekleştirmeye yönelik takvim oluşturma ve sporcu gelişimini takip etme durumlarına yönelik davranışları “hedef belirleme” alt boyutuyla belirlenmeye çalışılmıştır.

3.3. İSTATİSTİKSEL ANALİZ

Elde edilen veriler SPSS 24 ile analiz edildi. Verilerin tanımlayıcı istatistikleri yüzde, frekans, ortalama ve standart sapma olarak verildi. Elde edilen verilerin normallik testi Kolmogorov-Smirnov test ile analiz edildi. Normal dağılım göstermeyen ikili değişkenlerin karşılaştırılmasında Mann-Whitney U test, çoklu değişkenlerin karşılaştırılmasında Kruskal-Wallis H testi kullanıldı. Çoklu karşılaştırmalar arasındaki farklılığı hangi grup ya da gruplardan kaynaklandığının tespiti için Pairwise Multiple Comparison Test kullanıldı. Anlamlılık düzeyleri $p<0,05$ ve $p<0,01$ olarak belirlendi.

BÖLÜM IV

BULGULAR

Araştırmada elde edilen demografik değişkenlerin frekans ve yüzde dağılımlarına ilişkin sonuçlar ve kategorik değişkenlere ait ortalama ve standart sapma değerleri ve aralarındaki farklılıklara ilişkin istatistiksel sonuçlar verilmiştir.

Tablo 1. Katılımcıların yaşadığı şehirlere göre dağılımı

Yaşadığı Şehir	n	%
Ağrı	35	11,0
Ardahan	12	3,8
Bingöl	15	4,7
Bitlis	3	,9
Elazığ	38	11,9
Erzincan	27	8,5
Erzurum	12	3,8
Hakkâri	7	2,2
Iğdır	17	5,3
Kars	13	4,1
Malatya	35	11,0
Muş	19	6,0
Tunceli	15	4,7
Van	71	22,3
Toplam	319	100,0

Tablo 1 incelendiğinde, katılımcıların %11 (n:35)'inin Ağrı, %3,8 (n:12)'inin Ardahan, %4,7 (n:15)'sinin Bingöl, %0,9 (n:3)'unun Bitlis, %11,9 (n:38)'unun Elazığ, %8,5 (n:27)'inin Erzincan, %3,8 (n:12)'inin Erzurum, %2,2 (n:7)'sinin Hakkâri, %5,3 (n:17)'ünün Iğdır, %4,1 (n:13)'inin Kars, %11 (n:35)'inin Malatya, %6 (n:19)'sının Muş, %4,7 (n:15)'sinin Tunceli ve %22,3 (n:71)'ünün Van'da yaşadığı tespit edilmiştir.

Tablo 2. Katılımcıların yaşlarına göre dağılımı

Yaş (yıl)	n	%
8	26	8,2
9	28	8,8
10	40	12,5
11	39	12,2
12	45	14,1
13	38	11,9
14	31	9,7
15	25	7,8
16	47	14,7
Toplam	319	100,0

Tablo 2 incelendiğinde, katılımcıların %8,2 (n:26)'sinin 8, %8,8 (n:28)'inin 9, %12,5 (n:40)'inin 10, %12,2 (n:39)'sinin 11, %14,1 (n:45)'inin 12, %11,9 (n:38)'unun 13, %9,7 (n:31)'sinin 14, %7,8 (n:25)'inin 15 ve %14,7 (n:47)'sinin 16 yaşında olduğu tespit edilmiştir.

Tablo 3. Katılımcıların cinsiyetlerine göre dağılımı

Cinsiyet	n	%
Kadın	160	50,2
Erkek	159	49,8
Toplam	319	100,0

Tablo 3 incelendiğinde, katılımcıların %50,2 (n:160)'sinin kadın ve %49,8 (n:159)'inin erkek olduğu tespit edilmiştir.

Tablo 4. Katılımcıların öğrenim durumlarına göre dağılımı

Öğrenim Durumu	n	%
İlköğretim	240	75,2
Lise	79	24,8
Toplam	319	100,0

Tablo 4 incelendiğinde, katılımcıların %75,2 (n:240)'sinin ilköğretim ve %24,8 (n:79)'inin lise öğrenimi gören çocuklardan oluştuğu tespit edilmiştir.

Tablo 5. Katılımcıların yüzme yıllarına göre dağılımı

Yüzme Yılı	n	%
1	79	24,8
2	46	14,4
3	60	18,8
4	49	15,4
5	28	8,8
6	25	7,8
7	16	5,0
8	6	1,9
9	8	2,5
10	2	,6
Toplam	319	100,0

Tablo 5 incelendiğinde, katılımcıların %24,8 (n:79)'inin 1, %14,4 (n:46)'ünün 2, %18,8 (n:60)'inin 3, %15,4 (n:49)'ünün 4, %8,8 (n:28)'inin 5, %7,8 (n:25)'inin 6, %5 (n:16)'inin 7, %1,9 (n:6)'unun 8, %2,5 (n:8)'inin 9 ve %0,6 (n:2)'sının 10 yıldır yüzme sporu yaptığı tespit edilmiştir.

Tablo 6. Katılımcıların lisans yıllarına göre dağılımı

Lisans Yılı	n	%
1	135	42,3
2	61	19,1
3	44	13,8
4	30	9,4
5	20	6,3
6	14	4,4
7	8	2,5
8	5	1,6
9	2	,6
Toplam	319	100,0

Tablo 6 incelendiğinde, katılımcıların %42,3 (n:135)'ünün 1, %19,1 (n:61)'inin 2, %13,8 (n:44)'inin 3, %9,4 (n:30)'ünün 4, %6,3 (n:20)'ünün 5, %4,4 (n:14)'ünün 6, %2,5 (n:8)'inin 7, %1,6 (n:5)'sının 8 ve %0,6 (n:2)'sının 9 yıldır lisanslı olarak yüzme sporu yaptığı tespit edilmiştir.

Tablo 7. Katılımcıların Türkiye şampiyonalarına katılım durumlarına göre dağılımı

Türkiye Şampiyonasına Katılım	n	%
Evet	134	42,0
Hayır	185	58,0
Toplam	319	100,0

Tablo 7 incelendiğinde, katılımcıların %42 (n:134)'sinin Türkiye şampiyonasına katıldığı ve %58 (n:185)'inin Türkiye şampiyonasına katılmadığı olduğu tespit edilmiştir.

Tablo 8. Katılımcıların mevcut antrenörüyle çalışma yılına göre dağılımı

Mevcut Çalışma Yılı	Antrenörüyle	n	%
1		105	32,9
2		79	24,8
3		49	15,4
4		33	10,3
5		16	5,0
6		13	4,1
7		11	3,4
8		5	1,6
9		7	2,2
10		1	,3
Toplam		319	100,0

Tablo 8 incelendiğinde, katılımcıların %32,9 (n:105)'unun 1, %24,8 (n:79)'inin 2, %15,4 (n:49)'ünün 3, %10,3 (n:33)'ünün 4, %5 (n:16)'inin 5, %4,1 (n:13)'inin 6, %3,4 (n:11)'ünün 7, %1,6 (n:5)'sının 8, %2,2 (n:7)'sinin 9 ve %0,3 (n:1)'ünün 10 yıldır mevcut antrenörüyle birlikte çalıştığı tespit edilmiştir.

Tablo 9. Ölçek alt boyut ortalamalarının normallik test sonuçları

Antrenör Davranış ölçeği alt boyutlarının normallik testi	Kolmogorov-Smirnov		
	İstatistik	Serbestlik derecesi	p
Fiziksel Antrenman ve Planlama	0,128	319	,001
Teknik Beceri	0,165	319	,001
Zihinsel Hazırlık	0,174	319	,001
Hedef Belirleme	0,118	319	,001
Yarışma Stratejisi	0,179	319	,001
Olumlu Antrenör Davranışı	0,174	319	,001
Olumsuz Antrenör Davranışı	0,292	319	,001

Tablo 9'a göre alt boyut ortalamalarının normallik testi yapılmış ve verilerin parametrik olmayan testlere uygun olduğu tespit edilmiştir.

Tablo 10. Katılımcıların yaş gruplarına göre antrenör davranış ölçeği alt boyutlarına ilişkin tanımlayıcı istatistikler

Antrenör Davranış Ölçeği Alt Boyutları	Yaş	n	Ortalama	Standart Sapma
Fiziksel Antrenman ve Planlama	7-10 yaş	94	5,50	1,05
	11-14 yaş	122	5,73	,92
	>14 yaş	103	5,93	,97
	Toplam	319	5,73	,99
Teknik Beceri	7-10 yaş	94	5,89	1,07
	11-14 yaş	122	6,06	,86
	>14 yaş	103	6,14	,76
	Toplam	319	6,03	,90
Zihinsel Hazırlık	7-10 yaş	94	5,77	1,15
	11-14 yaş	122	5,98	1,12
	>14 yaş	103	6,11	1,04
	Toplam	319	5,96	1,11
Hedef Belirleme	7-10 yaş	94	5,71	1,07
	11-14 yaş	122	5,82	1,01
	>14 yaş	103	5,91	,92
	Toplam	319	5,82	1,00
Yarışma Stratejisi	7-10 yaş	94	5,90	1,21
	11-14 yaş	122	6,18	,85
	>14 yaş	103	6,23	,79
	Toplam	319	6,12	,96
Olumlu Antrenör Davranışı	7-10 yaş	94	5,96	1,04
	11-14 yaş	122	6,21	,99
	>14 yaş	103	6,11	,80
	Toplam	319	6,11	,95
Olumsuz Antrenör Davranışı	7-10 yaş	94	1,61	1,16
	11-14 yaş	122	1,34	,57
	>14 yaş	103	1,31	,29
	Toplam	319	1,41	,75

Tablo 10’da katılımcıların yaş gruplarına göre antrenör davranış ölçeği alt boyutlarına ilişkin ortalama ve standart sapma değerleri bildirilmiştir. Buna göre, en yüksek fiziksel antrenman ve planlama, teknik beceri, zihinsel hazırlık, hedef belirleme ve yarışma stratejisi alt boyut ortalamaları >14 yaş grubunda, en yüksek olumlu antrenör davranışı ortalaması 11-14 yaş grubunda ve en yüksek olumsuz antrenör davranışı alt boyut ortalaması 7-10 yaş grubunda olduğu tespit edilmiştir.

Tablo 11. Katılımcıların yaş gruplarına göre antrenör davranış ölçeği alt boyutlarının karşılaştırılması

Antrenör Davranış Ölçeği Alt Boyutları	Yaş	n	Sıra Ortalamaları	χ^2	p
Fiziksel Antrenman ve Planlama	7-10 yaş	94	139,11 ^b	12,423	,002**
	11-14 yaş	122	155,48 ^{ab}		
	>14 yaş	103	184,42 ^a		
Teknik Beceri	7-10 yaş	94	152,44	1,660	,436
	11-14 yaş	122	158,27		
	>14 yaş	103	168,94		
Zihinsel Hazırlık	7-10 yaş	94	141,86 ^b	6,477	,039*
	11-14 yaş	122	161,43 ^{ab}		
	>14 yaş	103	174,85 ^a		
Hedef Belirleme	7-10 yaş	94	152,63	1,152	,562
	11-14 yaş	122	160,02		
	>14 yaş	103	166,70		
Yarışma Stratejisi	7-10 yaş	94	146,21	3,204	,202
	11-14 yaş	122	163,53		
	>14 yaş	103	168,40		
Olumlu Antrenör Davranışı	7-10 yaş	94	148,06 ^a	6,288	,043*
	11-14 yaş	122	176,23 ^b		
	>14 yaş	103	151,68 ^{ab}		
Olumsuz Antrenör Davranışı	7-10 yaş	94	168,26	2,921	,232
	11-14 yaş	122	149,38		
	>14 yaş	103	165,05		

*p<0,05; **p<0,01; ab: farklı harfler içeren gruplar arasında fark vardır.

Tablo 11 incelendiğinde katılımcıların fiziksel antrenman ve planlama, zihinsel hazırlık ve olumlu antrenör davranışı alt boyutları arasında istatistiksel açıdan anlamlı fark olduğu tespit edilirken (p<0,05), diğer alt boyutlar arasında istatistiksel

açından anlamlı fark olmadığı tespit edilmiştir ($p>0,05$). Buna göre, grupların fiziksel antrenman ve planlama alt boyutları arasında fark incelendiğinde; 7-10 yaş ile >14 yaş grubu arasında fark olduğu tespit edilmiştir ($p<0,01$). Zihinsel hazırlık alt boyutları arasındaki fark incelendiğinde; 7-10 yaş ile >14 yaş grubu arasında fark olduğu tespit edilmiştir ($p<0,05$). Olumlu antrenör davranışı alt boyutları arasındaki fark incelendiğinde; 7-10 yaş ile 11-14 yaş grubu arasında fark olduğu tespit edilmiştir ($p<0,05$). Buna ek diğer gruplar arasında anlamlı fark olmadığı tespit edilmiştir ($p>0,05$).

Tablo 12. Katılımcıların cinsiyetlerine göre antrenör davranış ölçeği alt boyutlarına ilişkin tanımlayıcı istatistikler

Antrenör Davranış Ölçeği Alt Boyutları	Cinsiyet	n	Ortalama	Standart Sapma
Fiziksel Antrenman ve Planlama	Kadın	160	5,83	,91
	Erkek	159	5,62	1,05
	Toplam	319	5,73	,99
Teknik Beceri	Kadın	160	6,06	,83
	Erkek	159	6,00	,97
	Toplam	319	6,03	,90
Zihinsel Hazırlık	Kadın	160	6,02	,98
	Erkek	159	5,90	1,22
	Toplam	319	5,96	1,11
Hedef Belirleme	Kadın	160	5,88	,94
	Erkek	159	5,76	1,05
	Toplam	319	5,82	1,00
Yarışma Stratejisi	Kadın	160	6,17	,88
	Erkek	159	6,07	1,04
	Toplam	319	6,12	,96
Olumlu Antrenör Davranışı	Kadın	160	6,18	,94
	Erkek	159	6,03	,95
	Toplam	319	6,11	,95
Olumsuz Antrenör Davranışı	Kadın	160	1,31	,47
	Erkek	159	1,52	,94
	Toplam	319	1,41	,75

Tablo 12’de katılımcıların cinsiyetlerine göre Antrenör davranış ölçeği alt boyutlarına ilişkin ortalama ve standart sapma değerleri bildirilmiştir. Buna göre, kadın katılımcıların fiziksel antrenman ve planlama, teknik beceri, zihinsel hazırlık, hedef belirleme, yarışma stratejisi ve olumlu antrenör davranışı alt boyut ortalamalarının erkek katılımcılara göre daha yüksek olduğu tespit edilirken, olumsuz antrenör davranışı alt boyut ortalamasının ise erkek katılımcılarda kadın katılımcılara göre daha yüksek olduğu tespit edilmiştir.

Tablo 13. Katılımcıların cinsiyetlerine göre antrenör davranış ölçeği alt boyutlarının karşılaştırılması

Antrenör Davranış Ölçeği Alt Boyutları	Cinsiyet	n	Sıra Ortalamaları	Z	p
Fiziksel Antrenman ve Planlama	Kadın	160	168,53	-1,662	,097
	Erkek	159	151,42		
Teknik Beceri	Kadın	160	159,36	-,126	,900
	Erkek	159	160,65		
Zihinsel Hazırlık	Kadın	160	162,29	-,449	,653
	Erkek	159	157,70		
Hedef Belirleme	Kadın	160	164,44	-,866	,386
	Erkek	159	155,53		
Yarışma Stratejisi	Kadın	160	162,49	-,489	,625
	Erkek	159	157,49		
Olumlu Antrenör Davranışı	Kadın	160	169,19	-1,799	,072
	Erkek	159	150,75		
Olumsuz Antrenör Davranışı	Kadın	160	148,23	-2,387	,017*
	Erkek	159	171,85		

*p<0,05

Tablo 13 incelendiğinde katılımcıların fiziksel antrenman ve planlama, teknik beceri, zihinsel hazırlık, hedef belirleme, yarışma stratejisi, olumlu antrenör davranışı alt boyutları arasında cinsiyetlere göre fark olmadığı tespit edilirken ($p>0,05$), olumsuz antrenör davranışı alt boyutları arasında cinsiyetlere göre istatistiksel açılarından

anlamli fark olduğu tespit edilmiştir ($p<0,05$). Bu sonuca göre, erkek katılımcıların olumsuz antrenör davranışı alt boyut ortalamalarının kadın katılımcılara göre daha yüksek olduğu tespit edilmiştir (Tablo 12).

Tablo 14. Katılımcıların ğrenim durumlarına göre antrenör davranış leği alt boyutlarına ilişkin tanımlayıcı istatistikler

Antrenör Davranış leği Alt Boyutları	ğrenim Durumu	n	Ortalama	Standart Sapma
Fiziksel Antrenman ve Planlama	İlköğretim	240	5,69	,99
	Lise	79	5,84	,97
	Toplam	319	5,73	,99
Teknik Beceri	İlköğretim	240	6,02	,94
	Lise	79	6,08	,77
	Toplam	319	6,03	,90
Zihinsel Hazırlık	İlköğretim	240	5,92	1,12
	Lise	79	6,07	1,08
	Toplam	319	5,96	1,11
Hedef Belirleme	İlköğretim	240	5,82	1,01
	Lise	79	5,80	,96
	Toplam	319	5,82	1,00
Yarışma Stratejisi	İlköğretim	240	6,10	1,01
	Lise	79	6,16	,80
	Toplam	319	6,12	,96
Olumlu Antrenör Davranışı	İlköğretim	240	6,11	,99
	Lise	79	6,09	,82
	Toplam	319	6,11	,95
Olumsuz Antrenör Davranışı	İlköğretim	240	1,45	,84
	Lise	79	1,30	,31
	Toplam	319	1,41	,75

Tablo 14’de katılımcıların öğrenim durumlarına göre Antrenör davranış ölçeği alt boyutlarına ilişkin ortalama ve standart sapma değerleri bildirilmiştir. Buna göre, lise öğrenimi gören katılımcıların fiziksel antrenman ve planlama, teknik beceri, zihinsel hazırlık ve yarışma stratejisi alt boyut ortalamalarının ilköğretim öğrenimi gören katılımcılara göre daha yüksek olduğu tespit edilirken, hedef belirleme, olumlu antrenör davranışı ve olumsuz antrenör davranışı alt boyut ortalamalarının ilköğretim öğrenimi gören katılımcılarda lise öğrenimi gören katılımcılara göre daha yüksek olduğu tespit edilmiştir.

Tablo 15. Katılımcıların öğrenim durumlarına göre antrenör davranış ölçeği alt boyutlarının karşılaştırılması

Antrenör Davranış Ölçeği Alt Boyutları	Öğrenim Durumu	n	Sıra Ortalamaları	Z	p
Fiziksel Antrenman ve Planlama	İlköğretim	240	155,75	-1,441	,150
	Lise	79	172,92		
Teknik Beceri	İlköğretim	240	159,64	-,122	,903
	Lise	79	161,09		
Zihinsel Hazırlık	İlköğretim	240	156,46	-1,206	,228
	Lise	79	170,74		
Hedef Belirleme	İlköğretim	240	161,09	-,368	,713
	Lise	79	156,70		
Yarışma Stratejisi	İlköğretim	240	160,35	-,121	,904
	Lise	79	158,92		
Olumlu Antrenör Davranışı	İlköğretim	240	163,73	-1,269	,204
	Lise	79	148,66		
Olumsuz Antrenör Davranışı	İlköğretim	240	160,30	-,107	,915
	Lise	79	159,08		

Tablo 15 incelendiğinde katılımcıların fiziksel antrenman ve planlama, teknik beceri, zihinsel hazırlık, hedef belirleme, yarışma stratejisi, olumlu antrenör davranışı ve olumsuz antrenör davranışı alt boyut ortalamaları arasında öğrenim durumlarına göre istatistiksel açıdan anlamlı fark olmadığı tespit edilmiştir ($p>0,05$).

Tablo 16. Katılımcıların yüzme yılı gruplarına göre antrenör davranış ölçeği alt boyutlarına ilişkin tanımlayıcı istatistikler

Antrenör Davranış Ölçeği Alt Boyutları	Yüzme Yılı	n	Ortalama	Standart Sapma
Fiziksel Antrenman ve Planlama	<3 yıl	185	5,44	1,07
	4-6 yıl	102	6,05	,72
	>6 yıl	32	6,31	,59
	Toplam	319	5,73	,99
Teknik Beceri	<3 yıl	185	5,84	1,05
	4-6 yıl	102	6,25	,57
	>6 yıl	32	6,46	,39
	Toplam	319	6,03	,90
Zihinsel Hazırlık	<3 yıl	185	5,72	1,26
	4-6 yıl	102	6,18	,73
	>6 yıl	32	6,66	,59
	Toplam	319	5,96	1,11
Hedef Belirleme	<3 yıl	185	5,57	1,07
	4-6 yıl	102	6,05	,79
	>6 yıl	32	6,53	,54
	Toplam	319	5,82	1,00
Yarışma Stratejisi	<3 yıl	185	5,91	1,10
	4-6 yıl	102	6,32	,64
	>6 yıl	32	6,64	,60
	Toplam	319	6,12	,96
Olumlu Antrenör Davranışı	<3 yıl	185	5,88	1,08
	4-6 yıl	102	6,38	,63
	>6 yıl	32	6,55	,50
	Toplam	319	6,11	,95
Olumsuz Antrenör Davranışı	<3 yıl	185	1,51	,94
	4-6 yıl	102	1,25	,30
	>6 yıl	32	1,37	,21
	Toplam	319	1,41	,75

Tablo 16’da katılımcıların yüzme yılı gruplarına göre Antrenör davranış ölçeği alt boyutlarına ilişkin ortalama ve standart sapma değerleri bildirilmiştir. Buna göre, en yüksek fiziksel antrenman ve planlama, teknik beceri, zihinsel hazırlık, hedef belirleme, yarışma stratejisi ve olumlu antrenör davranışı ortalamalarının >6 yıl

grubunda, en yüksek olumsuz antrenör davranışı alt boyut ortalamasının ise <3 yıl grubunda olduğu tespit edilmiştir.

Tablo 17. Katılımcıların yüzme yılı gruplarına göre antrenör davranış ölçeği alt boyutlarının karşılaştırılması

Antrenör Davranış Ölçeği Alt Boyutları	Yüzme Yılı	n	Sıra Ortalamaları	χ^2	p
Fiziksel Antrenman ve Planlama	<3 yıl	185	132,65 ^b	42,441	,001**
	4-6 yıl	102	189,51 ^a		
	>6 yıl	32	224,05 ^a		
Teknik Beceri	<3 yıl	185	145,61 ^b	14,017	,001**
	4-6 yıl	102	171,97 ^{ab}		
	>6 yıl	32	205,06 ^a		
Zihinsel Hazırlık	<3 yıl	185	141,78 ^c	28,369	,001**
	4-6 yıl	102	170,65 ^b		
	>6 yıl	32	231,39 ^a		
Hedef Belirleme	<3 yıl	185	138,09 ^c	33,234	,001**
	4-6 yıl	102	177,50 ^b		
	>6 yıl	32	230,86 ^a		
Yarışma Stratejisi	<3 yıl	185	141,69 ^c	25,149	,001**
	4-6 yıl	102	173,26 ^b		
	>6 yıl	32	223,56 ^a		
Olumlu Antrenör Davranışı	<3 yıl	185	141,62 ^b	18,722	,001**
	4-6 yıl	102	181,04 ^a		
	>6 yıl	32	199,19 ^a		
Olumsuz Antrenör Davranışı	<3 yıl	185	163,40 ^{ab}	7,194	,027*
	4-6 yıl	102	144,37 ^b		
	>6 yıl	32	190,16 ^a		

*p<0,05; **p<0,01; abc: farklı harfler içeren gruplar arasında fark vardır.

Tablo 17 incelendiğinde katılımcıların antrenör davranış ölçeği tüm alt boyutları arasında yüzme yılı gruplarına göre istatistiksel açıdan anlamlı fark olduğu tespit edilmiştir (p<0,05). Bu sonuçlara göre, grupların fiziksel antrenman ve planlama ve olumlu antrenör davranışı alt boyutları arasında fark incelendiğinde; <3 yıl grubu ile 4-6 yıl ve >6 yıl grubu arasında fark olduğu tespit edilirken (p<0,01), 4-6 yıl grubu ile >6 yıl grubu arasında fark olmadığı tespit edilmiştir (p>0,05). Teknik beceri alt

boyutları arasında fark incelendiğinde; <3 yıl grubu ile >6 yıl grubu arasında fark olduğu tespit edilirken ($p<0,01$), 4-6 yıl grubu ile <3 yıl ve >6 yıl grubu arasında fark olmadığı tespit edilmiştir ($p>0,05$). Zihinsel hazırlık, hedef belirleme ve yarışma stratejisi alt boyutları arasında fark incelendiğinde; tüm gruplar arasında fark olduğu tespit edilmiştir ($p<0,01$). Olumsuz antrenör davranışı alt boyutları arasında fark incelendiğinde; 4-6 yıl grubu ile >6 yıl grubu arasında fark olduğu tespit edilirken ($p<0,05$), <3 yıl grubu ile 4-6 yıl ve >6 yıl grubu arasında fark olmadığı tespit edilmiştir ($p>0,05$).

Tablo 18. Katılımcıların lisans yılı gruplarına göre antrenör davranış ölçeği alt boyutlarına ilişkin tanımlayıcı istatistikler

Antrenör Davranış Ölçeği Alt Boyutları	Lisans Yılı	n	Ortalama	Standart Sapma
Fiziksel Antrenman ve Planlama	<3 yıl	240	5,58	1,03
	4-6 yıl	64	6,13	,68
	>6 yıl	15	6,38	,62
	Toplam	319	5,73	,99
Teknik Beceri	<3 yıl	240	5,93	,98
	4-6 yıl	64	6,30	,48
	>6 yıl	15	6,57	,23
	Toplam	319	6,03	,90
Zihinsel Hazırlık	<3 yıl	240	5,81	1,17
	4-6 yıl	64	6,41	,71
	>6 yıl	15	6,52	,73
	Toplam	319	5,96	1,11
Hedef Belirleme	<3 yıl	240	5,67	1,03
	4-6 yıl	64	6,17	,79
	>6 yıl	15	6,63	,36
	Toplam	319	5,82	1,00
Yarışma Stratejisi	<3 yıl	240	5,99	1,02
	4-6 yıl	64	6,47	,62
	>6 yıl	15	6,56	,73
	Toplam	319	6,12	,96
Olumlu Antrenör Davranışı	<3 yıl	240	6,00	1,02
	4-6 yıl	64	6,40	,62
	>6 yıl	15	6,61	,25
	Toplam	319	6,11	,95

	<3 yıl	240	1,45	,85
Olumsuz Antrenör Davranışı	4-6 yıl	64	1,28	,30
	>6 yıl	15	1,42	,18
	Toplam	319	1,41	,75

Tablo 18’de katılımcıların lisans yılı gruplarına göre Antrenör davranış ölçeği alt boyutlarına ilişkin ortalama ve standart sapma değerleri bildirilmiştir. Buna göre, en yüksek fiziksel antrenman ve planlama, teknik beceri, zihinsel hazırlık, hedef belirleme, yarışma stratejisi ve olumlu antrenör davranışı alt boyut ortalamalarının >6 yıl grubunda, en yüksek olumsuz antrenör davranışı alt boyut ortalamalarının ise <3 yıl grubunda olduğu tespit edilmiştir.

Tablo 19. Katılımcıların lisans yılı gruplarına göre antrenör davranış ölçeği alt boyutlarının karşılaştırılması

Antrenör Davranış Ölçeği Alt Boyutları	Lisans Yılı	n	Sıra Ortalamaları	χ^2	p
Fiziksel Antrenman ve Planlama	<3 yıl	240	144,69 ^b	28,850	,001**
	4-6 yıl	64	199,47 ^a		
	>6 yıl	15	236,50 ^a		
Teknik Beceri	<3 yıl	240	151,77 ^a	10,522	,005**
	4-6 yıl	64	176,76 ^{ab}		
	>6 yıl	15	220,17 ^a		
Zihinsel Hazırlık	<3 yıl	240	146,25 ^b	22,512	,001**
	4-6 yıl	64	198,34 ^a		
	>6 yıl	15	216,50 ^a		
Hedef Belirleme	<3 yıl	240	146,33 ^b	25,118	,001**
	4-6 yıl	64	191,97 ^a		
	>6 yıl	15	242,40 ^a		
Yarışma Stratejisi	<3 yıl	240	146,85 ^b	20,689	,001**
	4-6 yıl	64	196,27 ^a		
	>6 yıl	15	215,63 ^a		
Olumlu Antrenör Davranışı	<3 yıl	240	151,28 ^b	9,364	,009**
	4-6 yıl	64	182,80 ^a		
	>6 yıl	15	202,33 ^a		
Olumsuz Antrenör Davranışı	<3 yıl	240	159,04	4,008	,135
	4-6 yıl	64	153,43		
	>6 yıl	15	203,43		

**p<0,01; abc: farklı harfler içeren gruplar arasında fark vardır.

Tablo 19 incelendiğinde katılımcıların fiziksel antrenman ve planlama, teknik beceri, zihinsel hazırlık, hedef belirleme, yarışma stratejisi ve olumlu antrenör davranışı ortalamaları alt boyutları arasında lisans yılı gruplarına göre istatistiksel açıdan anlamlı fark olduğu tespit edilirken ($p<0,01$), olumsuz antrenör davranışı alt boyutları arasında fark olmadığı tespit edilmiştir ($p>0,05$). Bu sonuçlara göre, grupların fiziksel antrenman ve planlama, zihinsel hazırlık, hedef belirleme, yarışma stratejisi ve olumlu antrenör davranışı alt boyutları arasında fark incelendiğinde; <3 yıl grubu ile 4-6 yıl ve >6 yıl grubu arasında fark olduğu tespit edilirken ($p<0,01$), 4-6 yıl grubu ile >6 yıl grubu arasında fark olmadığı tespit edilmiştir ($p>0,05$). Teknik beceri alt boyutları arasında fark incelendiğinde; <3 yıl grubu ile >6 yıl grubu arasında fark olduğu tespit edilirken ($p<0,01$), 4-6 yıl grubu ile <3 yıl ve >6 yıl grubu arasında fark olmadığı tespit edilmiştir ($p>0,05$). Olumsuz antrenör davranışı alt boyutları arasında fark olmadığı tespit edilmiştir ($p>0,05$).

Tablo 20. Katılımcıların Türkiye şampiyonasına katılım durumlarına göre antrenör davranış ölçeği alt boyutlarına ilişkin tanımlayıcı istatistikler

Antrenör Davranış Ölçeği Alt Boyutları	Türkiye şampiyonasına katılım durumu	n	Ortalama	Standart Sapma
Fiziksel Antrenman ve Planlama	Evet	134	6,01	,83
	Hayır	185	5,52	1,04
	Toplam	319	5,73	,99
Teknik Beceri	Evet	134	6,25	,66
	Hayır	185	5,88	1,01
	Toplam	319	6,03	,90
Zihinsel Hazırlık	Evet	134	6,26	,88
	Hayır	185	5,75	1,21
	Toplam	319	5,96	1,11
Hedef Belirleme	Evet	134	6,06	,92
	Hayır	185	5,64	1,02
	Toplam	319	5,82	1,00
Yarışma Stratejisi	Evet	134	6,37	,73
	Hayır	185	5,93	1,06
	Toplam	319	6,12	,96
Olumlu Antrenör Davranışı	Evet	134	6,38	,69
	Hayır	185	5,91	1,06
	Toplam	319	6,11	,95
Olumsuz Antrenör Davranışı	Evet	134	1,30	,31
	Hayır	185	1,49	,94
	Toplam	319	1,41	,75

Tablo 20’de katılımcıların Türkiye şampiyonasına katılım durumlarına göre Antrenör davranış ölçeği alt boyutlarına ilişkin ortalama ve standart sapma değerleri bildirilmiştir. Buna göre Türkiye şampiyonasına katılan bireylerin fiziksel antrenman ve planlama, teknik beceri, zihinsel hazırlık, hedef belirleme, yarışma stratejisi ve olumlu antrenör davranışı alt boyut ortalamalarının Türkiye şampiyonasına katılmayan bireylere göre daha yüksek olduğu tespit edilirken, olumsuz antrenör davranışı alt boyut ortalamasının Türkiye şampiyonasına katılmayan bireyde katılan bireylere göre daha yüksek olduğu tespit edilmiştir.

Tablo 21. Katılımcıların Türkiye şampiyonasına katılım durumlarına göre antrenör davranış ölçeği alt boyutlarının karşılaştırılması

Antrenör Davranış Ölçeği Alt Boyutları	Türkiye şampiyonasına katılım durumu	n	Sıra Ortalamaları	Z	p
Fiziksel Antrenman ve Planlama	Evet	134	188,75	-4,754	,001**
	Hayır	185	139,18		
Teknik Beceri	Evet	134	175,06	-2,496	,013*
	Hayır	185	149,09		
Zihinsel Hazırlık	Evet	134	186,15	-4,357	,001**
	Hayır	185	141,06		
Hedef Belirleme	Evet	134	184,10	-3,987	,001**
	Hayır	185	142,54		
Yarışma Stratejisi	Evet	134	184,45	-4,075	,001**
	Hayır	185	142,29		
Olumlu Antrenör Davranışı	Evet	134	183,74	-3,944	,001**
	Hayır	185	142,80		
Olumsuz Antrenör Davranışı	Evet	134	160,96	-,164	,869
	Hayır	185	159,31		

*p<0,05; **p<0,01

Tablo 21 incelendiğinde katılımcıların fiziksel antrenman ve planlama, teknik beceri, zihinsel hazırlık, hedef belirleme, yarışma stratejisi ve olumlu antrenör davranışı alt boyutları arasında Türkiye şampiyonasına katılım durumlarına göre istatistiksel açıdan anlamlı fark olduğu tespit edilirken (p<0,05), olumsuz antrenör davranışı alt boyutları arasında fark olmadığı tespit edilmiştir (p>0,05). Buna sonuca göre, Türkiye şampiyonasına katılan sporcuların fiziksel antrenman ve planlama, teknik

beceri, zihinsel hazırlık, hedef belirleme, yarışma stratejisi ve olumlu antrenör davranışı alt boyutları ortalamalarının Türkiye şampiyonasına katılmayan sporculara göre daha yüksek olduğu tespit edilmiştir (Tablo 20).

Tablo 22. Katılımcıların mevcut antrenörle çalışma yılı gruplarına göre antrenör davranış ölçeği alt boyutlarına ilişkin tanımlayıcı istatistikler

Antrenör Davranış Ölçeği Alt Boyutları	Mevcut antrenörle çalışma yılı	n	Ortalama	Standart Sapma
Fiziksel Antrenman ve Planlama	<3 yıl	233	5,53	1,02
	4-6 yıl	62	6,22	,68
	>6 yıl	24	6,36	,54
	Toplam	319	5,73	,99
Teknik Beceri	<3 yıl	233	5,90	,98
	4-6 yıl	62	6,33	,54
	>6 yıl	24	6,56	,24
	Toplam	319	6,03	,90
Zihinsel Hazırlık	<3 yıl	233	5,75	1,17
	4-6 yıl	62	6,47	,66
	>6 yıl	24	6,67	,61
	Toplam	319	5,96	1,11
Hedef Belirleme	<3 yıl	233	5,60	1,01
	4-6 yıl	62	6,30	,77
	>6 yıl	24	6,67	,34
	Toplam	319	5,82	1,00
Yarışma Stratejisi	<3 yıl	233	5,95	1,02
	4-6 yıl	62	6,53	,56
	>6 yıl	24	6,69	,61
	Toplam	319	6,12	,96
Olumlu Antrenör Davranışı	<3 yıl	233	5,94	1,03
	4-6 yıl	62	6,51	,50
	>6 yıl	24	6,65	,23
	Toplam	319	6,11	,95
Olumsuz Antrenör Davranışı	<3 yıl	233	1,44	,87
	4-6 yıl	62	1,31	,25
	>6 yıl	24	1,41	,18
	Toplam	319	1,41	,75

Tablo 22’de katılımcıların mevcut antrenörle çalışma yılı gruplarına göre Antrenör davranış ölçeği alt boyutlarına ilişkin ortalama ve standart sapma değerleri bildirilmiştir. Buna göre, en yüksek fiziksel antrenman ve planlama, teknik beceri, zihinsel hazırlık, hedef belirleme, yarışma stratejisi ve olumlu antrenör davranışı ortalamaları >6 yıl grubunda, en yüksek en yüksek olumsuz antrenör davranışı alt boyut ortalaması ise 4-6 yıl grubunda olduğu tespit edilmiştir.

Tablo 23. Katılımcıların mevcut antrenörle çalışma yılı gruplarına göre antrenör davranış ölçeği alt boyutlarının karşılaştırılması

Antrenör Davranış Ölçeği Alt Boyutları	Mevcut antrenörle çalışma yılı	n	Sıra Ortalamaları	χ^2	p
Fiziksel Antrenman ve Planlama	<3 yıl	233	139,20 ^b	45,148	,001**
	4-6 yıl	62	210,56 ^a		
	>6 yıl	24	231,31 ^a		
Teknik Beceri	<3 yıl	233	147,00 ^b	19,585	,001**
	4-6 yıl	62	186,01 ^a		
	>6 yıl	24	218,98 ^a		
Zihinsel Hazırlık	<3 yıl	233	140,16 ^b	42,405	,001**
	4-6 yıl	62	206,15 ^a		
	>6 yıl	24	233,35 ^a		
Hedef Belirleme	<3 yıl	233	138,30 ^b	51,296	,001**
	4-6 yıl	62	207,90 ^a		
	>6 yıl	24	246,92 ^a		
Yarışma Stratejisi	<3 yıl	233	140,99 ^b	39,219	,001**
	4-6 yıl	62	203,58 ^a		
	>6 yıl	24	231,98 ^a		
Olumlu Antrenör Davranışı	<3 yıl	233	145,38 ^b	22,393	,001**
	4-6 yıl	62	196,03 ^a		
	>6 yıl	24	208,83 ^a		
Olumsuz Antrenör Davranışı	<3 yıl	233	153,34 ^b	7,162	,028*
	4-6 yıl	62	169,17 ^{ab}		
	>6 yıl	24	201,00 ^a		

*p<0,05; **p<0,01; abc: farklı harfler içeren gruplar arasında fark vardır.

Tablo 23 incelendiğinde katılımcıların mevcut antrenörle çalışma yılı gruplarına göre antrenör davranış ölçeği tüm alt boyutları arasında istatistiksel açıdan anlamlı fark

olduğu tespit edilmiştir ($p<0,05$). Bu sonuçlara göre, grupların fiziksel antrenman ve planlama, teknik beceri, zihinsel hazırlık, hedef belirleme, yarışma stratejisi ve olumlu antrenör davranışı alt boyutları arasında fark incelendiğinde; <3 yıl grubu ile 4-6 yıl ve >6 yıl grubu arasında fark olduğu tespit edilirken ($p<0,01$), 4-6 yıl grubu ile >6 yıl grubu arasında fark olmadığı tespit edilmiştir ($p>0,05$). Olumsuz antrenör davranışı alt boyutları arasında fark incelendiğinde; <3 yıl grubu ile >6 yıl grubu arasında fark olduğu tespit edilirken ($p<0,05$), 4-6 yıl grubu ile <3 yıl ve >6 yıl grubu arasında fark olmadığı tespit edilmiştir ($p>0,05$).

BÖLÜM V

TARTIŞMA, SONUÇ VE ÖNERİLER

5.1. TARTIŞMA

Bu çalışmaya, Türkiye'deki yüzme antrenörlerinin sporcularına karşı davranış tarzlarının yüzücüler tarafından algılanma biçimlerini analiz etmek amacıyla toplam 19 kulüpten 319 yüzücüye ölçek uygulaması yapılmıştır. Bu ölçek çalışması sonuçları Türkiye'deki yüzme antrenörlerinin, antrenman ve müsabakalarda sporcularına karşı sergilemiş oldukları davranış tarzlarının düzeltilmesi, sporcu performansına olumlu etki eden boyutların ortaya konulması, pozitif liderlik sergileme esaslarının belirlenmesini sağlamaya yönelik uygulamalar açısından ele alınarak bu bölümde tartışılmıştır.

Çalışmaya katılan yüzücülerin, 35 Ağrı ilinden (%11), 12 Ardahan ilinden (%3,8), 15 Bingöl ilinden (%4,7), 3 Bitlis ilinden (%0,9), 38 Elazığ ilinden (%11,9), 27 Erzincan ilinden (%8,5), 12 Erzurum ilinden (%3,8), 7 Hakkâri ilinden (%2,2), 17 Iğdır ilinden (%5,3), 13 Kars ilinden (%4,1), 35 Malatya ilinden (%11), 15 Muş ilinden (%6), 15 Tunceli ilinden (%4,7), 71 Van ilinden (%22,3) katıldığı tespit edilmiştir (Tablo 1).

Araştırmaya katılanların %8,2 (n:26)'sinin 8, %8,8 (n:28)'inin 9, %12,5 (n:40)'inin 10, %12,2 (n:39)'sinin 11, %14,1 (n:45)'inin 12, %11,9 (n:38)'unun 13, %9,7 (n:31)'sinin 14, %7,8 (n:25)'inin 15 ve %14,7 (n:47)'sinin 16 yaşında olduğu tespit edilmiştir (Tablo 2). 16 yaş kategorisinde katılımın fazla olmasının sebebi çocukların 14-15 yaş aralığından TEOG sınavından dolayı yüzme sporunu bırakıp, ardından lise dönemiyle tekrar yüzme sporuna kaldığı yerden devam etmeleridir. Katılımcılar küçük yaş grubundan daha az olmasının sebebi ise bölge geneline bakıldığında yüzme

sporunun tehlikeli olması ve çocukların erken hasta olmalarının düşünülmesinden dolayı yüzme sporuna ilginin az olmasından dolayıdır. Kaya (2014), “Ankara’da Performans Sporunu Yapan Yüzme Sporcularının Yüzmeye Başlama Nedenleri ve Beklentileri” adlı yüksek lisans çalışmasında katılımcıların 12-18 yaş aralığında olduğu tespit etmiştir. Gharehbaba (2015), “Kadın Yüzücülerin Yüzme Sporunu Seçmelerinde Motive Eden Faktörler: İstanbul – Tebriz Karşılaştırması” adlı yüksek lisans çalışmasında katılımcıların %30’unun 12-18 yaş, %26’sının 19-24 yaş ve %44’ünün de 26-41 yaş aralığı grubunda olduğu tespit edilmiştir. Dolunay (2017), “Ebeveynlerin Yüzme Sporuna Dair Beklenti ve Algısı Arasındaki İlişkinin Memnuniyetleri Üzerine Etkisi” adlı yüksek lisans çalışmasında yüzme sporcularının yaş ortalamasını 12,1±3,88 olarak tespit edilmiştir. Araştırmamızda elde edilen bu bulgu literatürde var olan diğer çalışmalarla benzerlik göstermektedir.

Katılımcıların cinsiyetlerine göre dağılımına bakıldığında %50,2 (n:160)’sinin kadın ve %49,8 (n:159)’inin erkek olduğu tespit edilmiştir (Tablo 3). Buradaki dağılım eşit seviyede olduğunu görüyoruz. Tablo 4 incelendiğinde, katılımcıların %75,2 (n:240)’sinin ilköğretim ve %24,8 (n:79)’inin lise öğrenimi gören çocuklardan oluştuğu tespit edilmiştir (Tablo 4). Katılımın ilköğretim seviyesinde yüksek olduğunu görüyoruz. Ancak lise dönemine geçildiğinde eğitim sisteminin getirmiş olduğu sınav (TEOG) dolayısıyla ve spordan bıkkınlık ve bunalım seviyesinin artışıyla katılımın azaldığını da söyleyebiliriz (Tablo 4). Karadağ (2013), “Yüzme Antrenörlerinin Bir Liderlik Özelliği Olan İletişim Becerilerinin Yüzücülerin Motivasyonları Üzerindeki Etkisi” adlı yüksek lisan çalışmasında katılımcıların %48,44’ünün kadın, %51,56’sının da erkek sporculardan oluştuğu tespit edilmiştir. Kaya (2014), yüksek lisans çalışmasında katılımcıların %52,56’sının kadın, %47,4’ünün erkek sporculardan oluştuğunu tespit etmiştir. Dolunay (2017), “Ebeveynlerin Yüzme Sporuna Dair Beklenti ve Algısı Arasındaki İlişkinin Memnuniyetleri Üzerine Etkisi” adlı yüksek lisans çalışmasında katılımcı velilerin çocuklarının %51,7’sinin kız, %48,3’ünün de erkek sporculardan oluştuğu tespit edilmiştir. Araştırmada elde edilen sporcuların cinsiyet verilerine ilişkin bulgular literatürde var olan diğer çalışmalarla benzerlik göstermektedir.

Yine araştırmaya katılan yüzücülerin yüzme yılına bakıldığında katılımcıların %24,8 (n:79)’inin 1, %14,4 (n:46)’ünün 2, %18,8 (n:60)’inin 3, %15,4 (n:49)’ünün 4, %8,8

(n:28)'inin 5, %7,8 (n:25)'inin 6, %5 (n:16)'inin 7, %1,9 (n:6)'unun 8, %2,5 (n:8)'inin 9 ve %0,6 (n:2)'isinin 10 yıldır yüzme sporu yaptığı tespit edilmiştir (Tablo 5). Tablo incelendiğinde yüzme yılının artışıyla yüzücü sayısının azaldığı görülmektedir. Buda Doğu Anadolu bölgesindeki yüzücülerin bu sporu meslek olarak değil hobi olarak gördüğünü ve ilerleyen yıllarda başka eğilimlere yöneldiğini bununla da beraber yüzmeyi bıraktığını da söyleyebiliriz. Karadağ (2013), yüksek lisans çalışmasında sporcuların yüzme sürelerinin %3,09'unun 3 yıldan daha az, %44,32'sinin 4-7 yıl, %38,13'ünün 8-11 yıl, %11,33'ünün 12-15 yıl ve %3,09'unun da 15 yıl ve üzeri olduğu tespit edilmiştir. Araştırmada sporcuların yüzme süreleriyle ilgili elde edilen veriler literatürde var olan Karadağ (2013), Kaya (2014) ve Dolunay (2017)'in çalışmalarıyla benzerlik göstermektedir.

Toplanan ölçeklerin alt boyut ortalamalarının normallik testi yapılmış ve verilerin parametrik olmayan testlere uygun olduğu tespit edilmiştir (Fiziksel Antrenman Ve Planlama istatistik=0,128 Serbestlik Derecesi=319 p=,001 Teknik Beceri istatistik=0,165 Serbestlik Derecesi=319 p=,001 Zihinsel Hazırlık istatistik=0,174 Serbestlik Derecesi=319 p=,001 Hedef Belirleme istatistik=0,118 Serbestlik Derecesi=319 p=,001 Yarışma Stratejisi istatistik=0,179 Serbestlik Derecesi=319 p=,001 Olumlu Antrenör Davranışı istatistik=0,174 Serbestlik Derecesi=319 p=,001 Olumsuz Antrenör Davranışı istatistik=0,292 Serbestlik Derecesi=319 p=,001) (Tablo 9).

Katılımcıların yaş gruplarına göre antrenör davranış ölçeği alt boyutlarına ilişkin tanımlayıcı istatistiklerine bakıldığında en yüksek fiziksel antrenman ve planlama, teknik beceri, zihinsel hazırlık, hedef belirleme ve yarışma stratejisi alt boyut ortalamaları >14 yaş grubunda, en yüksek olumlu antrenör davranışı ortalaması 11-14 yaş grubunda ve en yüksek olumsuz antrenör davranışı alt boyut ortalaması 7-10 yaş grubunda olduğu tespit edilmiştir (Tablo 10). Fiziksel antrenman ve planlama, teknik beceri, zihinsel hazırlık, hedef belirleme ve yarışma stratejisi alt boyut ortalamaları >14 yaş grubunda yüksek olmasının sebebini bu yaşta ki çocukların bilinç düzeylerinin daha yüksek olmasından kaynaklı olduğunu ifade edebiliriz. Bunun yanı sıra olumlu antrenör davranış alt boyutunun 11-14 yaş arasında ki çocukların eğitimdeki ilk evreyi atlatması, yeni yeni müsabakalara katılması ve antrenörlerinden daha fazla ilgi görmeleri olarak tanımlayabiliriz. 7-10 yaş arası

çocuklarda olumsuz antrenör davranışının yüksek olmasını ise bu yaşta ki çocukların ebeveynlerinin olmadığı ve antrenör gibi bir lidere bağlı kaldıkları ortamda daha erken kırılabilir ve alıngan olmalarını da göz önüne alırsak antrenör davranışlarının olumsuz karşılanmasının açıklayıcı olacağını söyleyebiliriz. Dilek (2017), “Antrenör Davranışları İle İlgili Sporcu Algısının Araştırılması: Türkiye ve Bosna-Hersek Örneklerinin Karşılaştırılması” adlı doktora tezinde 14-17 yaş grubundaki Türk katılımcıların 18-20 yaş grubundaki katılımcılara göre antrenör davranışlarını daha yüksek düzeyde olumlu buldukları tespit edilmiştir. Katılımcıların “Zihinsel”, “Hazırlık”, “Hedef Belirleme” ve “Olumsuz Değerlendirme” alt faktörlerinde anlamlı farklılık bulunmadığı belirlenmiştir. Gül (2015), “Türkiye’de Güreş Antrenörlerinin Sporcularına Karşı Davranış Tarzlarının Analizi” adlı doktora çalışmasında yaşı küçük olan katılımcıların antrenörlerine yönelik düşüncelerinin daha olumlu olduğu tespit edilmiştir. Bensiz (2016), “Amatör Futbolcuların Algılarına Göre Antrenörlerin Liderlik Özelliklerinin İncelenmesi” adlı yüksek lisans çalışmasında futbolcuların yaş değişkenleri ile antrenör davranışları değerlendirme durumları arasında anlamlı bir fark bulunmadığını tespit etmiştir. Chelladuri ve arkadaşları (2013), antrenör davranışlarının sporcu tarafından algılanma durumunu belirlemek amacıyla yaptıkları araştırmalarında, yaşı büyük olan sporcuların antrenör davranışlarını daha yüksek düzeyde olumlu algıladıkları tespit edilmiştir. Çeviker (2013), “Ankara Amatör Süper Lig futbolcularının antrenörlerinde gözlemledikleri etik ve etik dışı davranışlar” adlı yüksek lisans çalışmasında sporcuların antrenörlerinin etik ve etik dışı davranışlarını değerlendirme düzeyleri ile yaş değişkeni arasında anlamlı bir farklılık tespit edememiştir. Alfermann ve arkadaşları (2013), Alman ve Japon yüzücülerin antrenör davranışlarını değerlendirme düzeylerini karşılaştırdığı araştırmasında, katılımcıların cinsiyet değişkeni ile antrenör davranışlarını değerlendirme düzeyi arasında anlamlı bir farklılık bulunmadığı tespit edilmiştir. Araştırmada elde edilen bu bulgu literatürde var olan diğer çalışmalarla benzerlik göstermektedir.

Katılımcıların cinsiyet gruplarına göre antrenör davranış ölçeği alt boyutlarına ilişkin tanımlayıcı istatistiklerine bakıldığında en yüksek fiziksel antrenman ve planlama, teknik beceri, zihinsel hazırlık, hedef belirleme, yarışma stratejisi ve olumlu antrenör davranışı alt boyut ortalamaları kadın cinsiyet grubunda ve en yüksek olumsuz

antrenör davranışı alt boyut ortalaması erkek cinsiyet grubunda olduğu tespit edilmiştir (Tablo 12). Fiziksel antrenman ve planlama, teknik beceri, zihinsel hazırlık, hedef belirleme, yarışma stratejisi ve olumlu antrenör davranışı alt boyut ortalamaları kadın cinsiyet grubunda yüksek olmasının sebebini bayanların sosyal ilişkiler geliştirebilme yeteneklerinin daha iyi olmasından ve daha fazla ilgi görmelerinden kaynaklı olduğunu ifade edebiliriz. Erkek sporcuların olumsuz antrenör davranışının yüksek olması ise sporcuların yaş ve cinsiyet gereği bireysel davranma isteklerinin daha yüksek olduğunu göz önüne alırsak antrenör davranışlarının olumsuz karşılanmasının açıklayıcı olacağını söyleyebiliriz. Araştırmada elde edilen bu bulgu İnce (2006), “Antrenör Davranışları ve Sporcu Doyumu: Ölçek Geliştirme ve Uyarlama Çalışması” adlı yüksek lisans çalışmasında bayan sporcuların, antrenörlerinin davranışlarını daha olumlu düzeyde değerlendirdikleri tespit edilmiştir. Gül (2015), “Türkiye’deki Güreş Antrenörlerinin Sporcularına Karşı Davranış Tarzlarının Analizi” adlı doktora çalışmasında bayan güreşçilerin antrenörlerinin davranışlarını erkek güreşçilere oranla daha yüksek düzeyde olumlu buldukları belirlenmiştir. Koh ve arkadaşları (2014), “The Coaching Behavior Scale for Sport: Factor structure examination for Singaporean youth athletes” adlı makale çalışmasında yetersiz olan kadın katılımcı sayısı geçerli bir sonuç bulunamamasına neden olmuştur. Chelladurai ve arkadaşları (2003), sporcu antrenör davranış değerlendirme ölçeği kullanarak antrenör davranışlarının sporcu tarafından algılanış biçimini araştırdığı çalışmasında erkek sporcuların antrenörlerinin davranışlarını kadın sporculara göre daha yüksek seviyede olumlu olarak değerlendirdiklerini tespit etmiştir. Cumming ve arkadaşları (2006), antrenör davranışları değerlendirme ölçeği kullanarak yaptıkları makale araştırmasında antrenör davranışları algılanma düzeyleri ile cinsiyet değişkeni arasında anlamlı bir farklılık olmadığını tespit etmişlerdir. Caron (2015), “Comparing coaches’ and athletes’ perceptions of coaching efficacy” adlı çalışmasında bayan sporcuların bayan antrenörlerin davranışlarını, erkek sporcuların erkek antrenörlerin davranışlarını daha düşük düzeyde olumlu olarak değerlendirdikleri tespit edilmiştir. Güven ve Önce (2012), “Antrenörlerin etik davranışları ile ilgili sporcu algısı ölçeğinin geliştirilmesi” adlı makale çalışmalarında antrenör davranışlarının algılanma düzeyleri ile cinsiyet değişkeni arasında anlamlı bir farklılık

bulunmadığını tespit etmişlerdir. Araştırmada elde edilen katılımcıların cinsiyet değişkenine yönelik antrenörlerin davranışlarını değerlendirme bulguları literatürde var çalışmalarla benzerlik göstermektedir.

Katılımcıların öğrenim durumları değişkenlerine göre antrenör davranış ölçeği alt boyutlarına ilişkin tanımlayıcı istatistiklerine bakıldığında en yüksek fiziksel antrenman ve planlama, teknik beceri, zihinsel hazırlık ve yarışma stratejisi alt boyut ortalamaları lise öğrenim grubunda olduğu görülürken, en yüksek hedef belirleme, olumlu antrenör davranışı ve olumsuz antrenör davranışı alt boyut ortalaması ilköğretim grubunda olduğu tespit edilmiştir (Tablo 14). Lise döneminde bulunan sporcuların içerisinde buldukları fiziksel ve bilişsel gelişim düzeyleri, bireylerin yüzme stratejisi geliştirebilmelerini sağlarken, ergenlik döneminden dolayı kaynaklanan problemler hedef belirleme, olumlu antrenör davranışı ve olumsuz antrenör davranışları alt boyutlarında ortalamaların düşük olmasına neden olmaktadır. Moen ve Federice (2013), “Coaches’ Coaching Competence in Relation to Athletes’ Perceived Progress in Elite Sport” adlı makale çalışmalarında katılımcıların antrenörlerinin davranışlarını algılama düzeyleri ile öğrenim durumu değişkenine göre anlamlı bir farklılığın olmadığını tespit etmişlerdir. Jowet ve Poczwardowski (2007), sporcu ve antrenör iletişimini araştırdıkları çalışmalarında öğrenim durumu yüksek olan sporcuların antrenörleriyle daha yüksek düzeyde iletişim kurabildikleri ve antrenör davranışlarını daha yüksek düzeyde olumlu algıladıkları tespit edilmiştir. Toros ve Duvar (2011), “Eskrimcilerde Algılanan Antrenörlük Davranışı, Kolektif Yeterlik ve Hedef Yönelimleri Arasındaki İlişki” adlı makale çalışmasında sporcuların öğrenim durumu değişkeni ile antrenör davranışlarını algılama durumları arasında anlamlı bir farklılık bulunduğunu tespit etmişlerdir. Araştırmada elde edilen, sporcuların öğrenim durumları ile antrenör davranışlarını algılama düzeyleri ile ilgili bulgular literatürde var olan çalışmalarla paralellik göstermektedir.

Katılımcıların yüzme yılı (spor yaşı) durumları değişkenlerine göre antrenör davranış ölçeği alt boyutlarına ilişkin tanımlayıcı istatistiklerine bakıldığında en yüksek fiziksel antrenman ve planlama, teknik beceri, zihinsel hazırlık, hedef belirleme, yarışma stratejisi ve olumlu antrenör davranışı alt boyut ortalamaları >6 yüzme yılı grubunda olduğu görülürken, en yüksek olumsuz antrenör davranışı alt boyut

ortalaması <3 yüzme yılı grubunda olduğu tespit edilmiştir (Tablo 16). Sporcuların yüzme yılı arttıka antrenörleriyle iyi ilişkiler kurması ve antrenör davranışlarına uyum sağlaması sonucun bu şekilde çıkması üzerinde etkili olmuştur denilebilir. 3 yıldan daha az spor yaşına sahip katılımcıların olumsuz antrenör davranışı alt boyutuna daha fazla katılmasında spor yaşamına ve antrenrne uyum sağlamada güçlük yaşamalarının neden olduğu söylenebilir. Gl (2015), “Türkiye’deki Güreş Antrenörlerinin Sporcularına Karşı Davranış Tarzlarının Analizi” adlı doktora çalışmasında katılımcıların spor yaşı azaldıkça antrenör davranışlarını daha olumlu bulduklarını tespit etmiştir. Bu bulgu araştırmada elde edilen bulgu ile zıtlık göstermektedir. Chelladurai ve arkadaşları (2003), sporcu antrenör davranış değerlendirme leği kullanarak antrenör davranışlarının sporcu tarafından algılanış biçimini araştırdığı çalışmasında katılımcıların spor yaşı değişkeni ile antrenör davranışlarını algılama düzeyleri arasında anlamlı farklılık bulunduğunu tespit etmiştir. Çalışmada daha uzun süre spor yapan bireylerin, spor yaşı daha az olan bireylere göre antrenör davranışlarını algılama düzeylerinin daha yüksek olduğu tespit edilmiştir. Toklu (2010), “Tenis Antrenörlerinde Liderlik zellikleri ve z Yeterlilik Arasındaki İlişkinin Belirlenmesi” adlı yüksek lisans çalışmasında katılımcıların spor yapma yılları arttıka antrenör davranışlarını olumlu değerlendirme düzeylerinin daha yüksek olduğu tespit edilmiştir. Dilek (2017), çalışmalarında katılımcıların spor yaşları arttıka antrenör davranışlarını daha yüksek düzeyde olumlu olarak değerlendirdikleri tespit edilmiştir. Araştırmalarda elde edilen bu bulgular çalışmanın bulgularıyla benzerlik göstermektedir.

Katılımcıların lisans yılı grupları değişkenlerine göre antrenör davranış leği alt boyutlarına ilişkin tanımlayıcı istatistiklerine bakıldığında en yüksek fiziksel antrenman ve planlama, teknik beceri, zihinsel hazırlık, hedef belirleme, yarışma stratejisi ve olumlu antrenör davranışı alt boyut ortalamaları >6 lisans yılı grubunda olduğu görülürken, en yüksek olumsuz antrenör davranışı alt boyut ortalaması <3 yüzme yılı grubunda olduğu tespit edilmiştir (Tablo 18). Sporcuların lisans yılı arttıka antrenörleriyle iyi ilişkiler kurması ve antrenör davranışlarına uyum sağlaması sonucun bu şekilde çıkması üzerinde etkili olmuştur denilebilir. 3 yıldan daha az lisans yılına sahip katılımcıların olumsuz antrenör davranışı alt boyutuna daha fazla katılmasında spor yaşamına, antrenörle çalışmaya ve spor disiplinine

uyum sağlamada güçlük yaşamalarının neden olduğu söylenebilir. Toklu (2010), antrenör davranışlarının tenis sporcuları tarafından algılanma düzeylerinin incelediği yüksek lisans çalışmasında daha uzun lisans yılına sahip sporcuların antrenör davranışlarını daha yüksek düzeyde olumlu algıladıkları tespit edilmiştir. Jowet ve Poczwadowski, (2007), araştırmalarında lisans yılı daha fazla olan sporcuların antrenör davranışlarını daha yüksek düzeyde olumlu algıladıklarını tespit etmişlerdir. Wiman ve arkadaşları (2010), “An examination of the definition and development of expert coaching” adlı makalesinde katılımcıların antrenör davranışlarını değerlendirme düzeyleri ile lisans yılı değişkeni arasında anlamlı bir farklılığın bulunmadığını tespit etmişlerdir. Lemonidis ve arkadaşları (2014), “Coaching behavior in professional basketball: Discrepancies between players’ and coaches’ perceptions” adlı makalelerinde sporcuların lisans yılı arttıkça antrenör davranışlarını daha yüksek düzeyde olumlu algıladıkları tespit edilmiştir. Bensiz (2016), “Amatör Futbolcuların Algılarına Göre Antrenörlerin Liderlik Özelliklerinin İncelenmesi” adlı yüksek lisans çalışmasında katılımcıların antrenör davranışlarını olumlu değerlendirme düzeylerinin lisans yılı değişkenine bağlı olarak arttığı tespit edilmiştir. Dilek (2017), Türkiye ve Bosna Hersek sporcularının antrenör davranışlarını algılama düzeylerini karşılaştırdığı doktora çalışmasında katılımcıların antrenör davranışlarını algılama düzeyleri ile lisans yılı değişkeni arasında anlamlı bir farklılık olduğunu tespit etmiştir. Araştırmada elde edilen bulgular literatürde var olan çalışmalarla benzerlik göstermektedir.

Katılımcıların Türkiye şampiyonasına katılma durumlarına göre antrenör davranış ölçeği alt boyutlarına ilişkin tanımlayıcı istatistiklerine bakıldığında en yüksek fiziksel antrenman ve planlama, teknik beceri, zihinsel hazırlık, hedef belirleme, yarışma stratejisi ve olumlu antrenör davranışı alt boyut ortalamaları Türkiye şampiyonasına katılmış sporcu grubunda olduğu görülürken, en yüksek olumsuz antrenör davranışı alt boyut ortalaması Türkiye şampiyonasına katılmamış sporcu grubunda olduğu tespit edilmiştir (Tablo 20). Çalışmada elde edilen bu bulgu başarılı sporcuların, antrenörleri ile daha iyi ilişkiler geliştirdiği ve buna bağlı olarak antrenör davranışlarını olumlu değerlendirdiği sonucunu ortaya koyduğu söylenebilir. Gül (2015), “Türkiye’deki Güreş Antrenörlerinin Sporcularına Karşı Davranış Tarzlarının Analizi” adlı doktora çalışmasında başarılı sporcuların antrenörlerinin

davranışlarını daha düşük düzeyde olumlu değerlendirdikleri belirtilmiştir. Bu bulgu araştırmada elde edilen bulgu ile çelişmektedir. Özmütlu (2011), “Bedensel engelli sporcularda antrenörlerin hizmetkar liderlik davranışlarının sporcu tatmini ile ilişkisi” adlı doktora tezi çalışmasında başarılı sporcuların antrenör davranışlarını daha yüksek düzeyde olumlu algıladıkları tespit edilmiştir. Lemonidis ve arkadaşları (2014), sporcuların antrenör davranışlarını algılama düzeyleri ile başarı düzeyleri arasında anlamlı bir farklılık bulunmadığını tespit etmişlerdir. Nicolas ve arkadaşları (2011), “Perception of coaching behaviors, coping, and achievement in a sport competition” adlı makale çalışmalarında başarılı sporcuların antrenör davranışlarını daha yüksek düzeyde olumlu algıladıkları tespit edilmiştir. Mallett (2007), “Modelling the Complexity of the coaching process: A Commentary” adlı makale çalışmasında sporcuların başarı düzeyleri ile antrenör davranışlarını değerlendirme düzeyleri arasında anlamlı bir ilişki bulunmadığını tespit etmiştir. Dilek (2017), doktora çalışmasında başarılı sporcuların antrenörlerinin davranışlarını daha yüksek düzeyde olumlu yönde değerlendirdiklerini tespit etmiştir. Bu bulgular araştırmanın bulgularıyla benzerlik göstermektedir.

Katılımcıların Türkiye mevcut antrenörleriyle çalışma yılı durumlarına göre antrenör davranış ölçeği alt boyutlarına ilişkin tanımlayıcı istatistiklerine bakıldığında en yüksek fiziksel antrenman ve planlama, teknik beceri, zihinsel hazırlık, hedef belirleme, yarışma stratejisi ve olumlu antrenör davranışı alt boyut ortalamaları >6 çalışma yılı grubunda olduğu görülürken, en yüksek olumsuz antrenör davranışı alt boyut ortalaması <3 çalışma yılı grubunda olduğu tespit edilmiştir (Tablo 22). Bu bulgu sporcuların uzun yıllar birlikte çalıştıkları antrenörleriyle iyi ilişkiler kurdukları ve antrenör davranışlarını daha yüksek düzeyde olumlu değerlendirdikleri sonucunu ortaya koyar. Anılır (2007), “Basketbol Antrenörlerinin Metaprogramları İle Sporcuları Tarafından Algılanan Liderlik Nitelikleri Arasındaki İlişki” adlı yüksek lisans çalışmasında sporcuların aynı antrenörle çalışma süreleri ile antrenör davranışlarını değerlendirme durumları arasında anlamlı bir ilişkinin olmadığını tespit etmiştir. Yılmaz (2008), “Sporcu Alguları Çerçevesinde Farklı Spor Branşlarındaki Antrenörlerin Liderlik Davranış Analizleri ve İletişim Beceri Düzeyleri” adlı doktora çalışmasında sporcuların antrenörleriyle çalışma yılı arttıkça antrenör davranışlarını olumlu değerlendirme düzeylerinin daha yüksek olduğu tespit

edilmiştir. Dilek (2017), yaptığı doktora çalışmasında katılımcıların antrenörleriyle çalışma yılları arttıkça, antrenör davranışlarını daha yüksek düzeyde olumlu değerlendirdikleri sonucunu tespit etmiştir. Koh ve arkadaşları (2014), “The Coaching Behavior Scale for Sport: Factor structure examination for Singaporean youth athletes” adlı makale çalışmasında katılımcıların antrenörleriyle birlikte çalışma yılları arttıkça, antrenör davranışlarını daha yüksek düzeyde olumlu karşıladıklarını tespit etmiştir. Kavlu (2002), Judo sporcularının antrenör davranışlarını algılama düzeylerini incelediği doktora çalışmasında, sporcuların antrenörleriyle çalışma süreleri arttıkça antrenör davranışlarını daha yüksek düzeyde olumlu değerlendirdikleri tespit edilmiştir. Araştırmada elde edilen bulgu literatürdeki çalışmalarla benzerlik göstermektedir. Gül (2015), doktora çalışmasında güreş branşındaki sporcuların mevcut antrenörleriyle çalışma süreleri arttıkça antrenör davranışlarını daha düşük düzeyde olumlu değerlendirdiklerini tespit etmiştir. Bu bulgu çalışmada elde edilen bulguyla zıtlık göstermektedir.

5.2. SONUÇ

Doğu Anadolu Bölgesi’nde yer alan illerde görev yapan yüzme antrenörlerinin sporcularına karşı davranış tarzlarının incelendiği çalışmada antrenörlerin fiziksel antrenman ve planlama, teknik beceri, zihinsel hazırlık, hedef belirleme, yarışma stratejisi, olumlu antrenör davranışı ve olumsuz antrenör davranışı alt boyutları incelenmiştir. Sporcu Antrenör Değerlendirme Ölçeğinde (SADÖ) bulunan 7 alt boyut Türkçeye çevrilmiştir. Ölçekte yer alan 7 alt boyut yüzme sporcularına ait sosyo-demografik verilerle (yaş, cinsiyet, yüzme yılı, mevcut antrenörleriyle çalışma yılı, öğrenim durumu, Türkiye şampiyonasına katılma durumu ve lisans yılı) karşılaştırılmıştır.

Ölçeğin 7 alt boyutu yapılan istatistiksel analizlerle yüzme sporcularına ait yaş, cinsiyet, öğrenim durumu, yüzme yılı, mevcut antrenörleriyle çalışma yılı, Türkiye şampiyonasına katılma durumu ve lisans yılı değişkenleri ile karşılaştırılarak $p<0,05$ düzeyinde anlamlı farklılıkların olup olmadığı tespit edildi. Yapılan istatistiksel analizler neticesinde katılımcıların yaş değişkeni ile fiziksel antrenman ve planlama,

zihinsel hazırlık ve olumlu antrenör davranışları alt boyutlarında (Tablo 11) cinsiyet değişkeni ile sadece olumsuz antrenör davranışları alt boyutunda (Tablo 13), yüzme yılı değişkeni ile fiziksel antrenman ve planlama, teknik beceri, zihinsel hazırlık, hedef belirleme, yarışma stratejisi, olumlu antrenör davranışı ve olumsuz antrenör davranışı alt boyutlarında (Tablo 17), lisans yılı değişkeni ile fiziksel antrenman ve planlama, teknik beceri, zihinsel hazırlık, hedef belirleme, yarışma stratejisi ve olumlu antrenör davranışı alt boyutlarında (Tablo 19), Türkiye şampiyonasına katılma değişkeni ile fiziksel antrenman ve planlama, teknik beceri, zihinsel hazırlık, hedef belirleme, yarışma stratejisi ve olumlu antrenör davranışı alt boyutlarında (Tablo 21) ve mevcut antrenörle çalışma yılı ile fiziksel antrenman ve planlama, teknik beceri, zihinsel hazırlık, hedef belirleme, yarışma stratejisi, olumlu antrenör davranışı ve olumsuz antrenör davranışı alt boyutlarında (Tablo 23) $p < 0,05$ düzeyinde anlamlı farklılık olduğu tespit edilirken öğrenim durumu değişkeni ile ölçeğin 7 alt boyutunun hiçbirinde anlamlı bir farklılığın bulunmadığı tespit edilmiştir.

Birçok ülke fiziksel ve fizyolojik müsabakalara hazırladıkları sporcuları benzer antrenman programları ile yetiştirmeye çalışmaktadırlar. Sporcuların başarıları üzerinde fiziksel ve fizyolojik özelliklerin yanı sıra asıl etkili faktörün psikolojik faktör olduğu yapılan araştırmalar sonucunda belirlenmiştir. Sporcuların hayatlarında en çok etkileşim halinde oldukları antrenörlerinin davranışlarını olumlu yönde algılama düzeyleri sporcular üzerinde olumlu etki göstermektedir. Sporcuların psikolojik açıdan sağlıklı olabilmeleri ve yüksek performansa sahip olabilmeleri, antrenörleri ile olumlu ilişkiler kurmalarına ve antrenörlerinin kendilerine karşı davranış tarzlarını olumlu yönde algılamalarına bağlıdır.

Sporcuların başarıları üzerinde psikolojik faktörlerin önemli rol oynadığı görülmüştür. Sporcu psikolojisi üzerindeki en önemli etken de kendileriyle sürekli etkileşim halinde olan antrenörlerinin sporcularına yönelik davranışlarının sporcular tarafından olumlu algılanması ve antrenörlerin bilgi ve becerilerine güvenmeleridir. Bu sebepten dolayı antrenörler, sporcularının kendisine güvenini sağlayabilecek donanıma sahip olabilmek amacıyla gayret sarf etmelidir. Sporcuların yüksek performansa sahip olabilmeleri için sağlıklı bir ruh haline sahip olabilmesi gerekmektedir. Bunun için antrenörler sporcularıyla yakından ilgilenmeli, onları iyi

tanımalı ve geldikleri sosyo-ekonomik ortamları dikkate alınmalıdır. Sonuç olarak sporcu-antrenör davranışları algılama düzeyine yönelik çalışma sayılarının arttırılması, çalışmaların kapsamının genişletilmesi ve elde edilen sonuçların paylaşılması, antrenör verimliliğini arttırmaya yönelik katkı sağlayabilir.

5.3. ÖNERİLER

Araştırmada elde edilen sonuçlar dikkate alınarak araştırmacılara ve yapılacak çalışmalara yönelik aşağıdaki öneriler sunulabilir:

1. Yapılacak araştırmaların, sporcu antrenör davranış değerlendirme ölçeği alt boyutları ile sporcuların daha fazla sosyo-demografik değişkenleri karşılaştırılarak yapılabilir.
2. Farklı branştaki sporculara yönelik sporcu antrenör davranış değerlendirme ölçeği uygulanarak farklı spor branşlarındaki sporcuların antrenör davranışlarını değerlendirme düzeyleri arasında karşılaştırma yapılabilir.
3. Farklı ülkelerde aynı spor branşlarındaki sporculara sporcu antrenör davranış değerlendirme ölçeği uygulanarak ülkelere göre sporcuların antrenör davranışlarını değerlendirme düzeyleri karşılaştırılabilir.
4. Sporcuların, antrenör davranışları algılama düzeyleri ile motivasyon, kaygı, başarı gibi değişkenleri karşılaştırılarak, antrenör davranışlarının sporcu psikolojisi üzerindeki etkisi araştırılabilir.
5. Antrenörlerin olumlu davranışlar sergileme düzeylerini belirlemek amacıyla ölçekler geliştirilerek uygulanabilir ve antrenörlerin olumsuz davranışlarının farkında olmaları sağlanabilir.
6. Antrenör yetiştirme programları revize edilerek antrenörlük bölümleri ve antrenör yetiştirme kurslarında uygulanan eğitimlere yönelik bazı standartlar geliştirilebilir.

7. Antrenörlerin görevlendirilme sürecinde birlikte çalıştıkları sporcuların, antrenör davranışları algılama düzeyleri belirlenerek, sonuca göre görevlendirme yapılabilir.
8. Antrenörlere yönelik kişisel gelişim programları düzenlenerek, ulusal ve uluslararası seminer ve eğitimlere katılmaları teşvik edilebilir.

KAYNAKÇA

- Alfermann, D., Geisler, G., Okade, Y. (2013). Goal orientation, evaluative fear, and perceived coach behavior among competitive youth swimmers in Germany and Japan. *Psychology of Sport and Exercise*,14(3):307-315.
- Alpar, R. (1994). *Yüzme ve Su Topu Antrenmanlarının Temelleri*. Ankara: Başbakanlık GSGM Yüzme Atlama-Sutopu Federasyonu.
- Anılır, M. (2007). *Basketbol Antrenörlerinin Metaprogramları İle Sporcuları Tarafından Algılanan Liderlik Nitelikleri Arasındaki İlişki*. Yayınlanmış yüksek lisans tezi. Marmara Üniversitesi Sağlık Bilimleri Enstitüsü.
- Atabeyoğlu, C. (1993). *Türk Yüzme Tarihi*. İstanbul: Türk Spor Vakfı Yayıncılık.
- Ateş, Ö. (2010). İletişimin Sırları, *Tam Saha TFF Sayılı Dergisi*, Temmuz, Sayı 69 60-61.
- Barrow, JC. (1977). The Variables of Leadership: A Review and Conceptual Framework. *Academy of Management Review*, 2, 231-251.
- Başer, E. (1996). *Futbolda Psikoloji ve Başarı*. Ankara: Bağırğan Yayınevi.
- Bensiz, A. (2016). *Amatör Futbolcuların Algılarına Göre Antrenörlerin Liderlik Özelliklerinin İncelenmesi*. Yüksek Lisans Tezi. Bartın Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü.
- Bompa, T. (1989). *Theory and Methodology of Training The Key to Athletic Performance*, Kendall/Hunt Publishing Company, Iowa.
- Bozdoğan A. (2001). *Stilleriyle Temel Yüzme*. 1 Baskı, Ankara: Morpa Kültür Yayınları.
- Caron, J. (2015). *Comparing Coaches' and Athletes' Perceptions of Coaching Efficacy*. California: California State University Department of Kinesiology.
- Charman, R., Drotter, S., Noel, J. (2001). *The Leadership Pipeline*. San Francisco: Jossey-Bass Publishing Company.
- Chelladuari, P., Riemer, HA. (2003). Measurement of Leadership in Sport. In JL Duda (ed.), *Advances in Exercise and Sport Psychology Measurement*, Morgantown, WV: *Fitness information technology*, 227-253.

- Cote, J., Yardley, J., Hay, J., Sedgwick, W., Baker, J. (1999). An Exploratory Examination of the Coaching Behavior Scale for Sport, *Avante*, 5(2), 82-92.
- Cumming, SP., Smith, RE., Smoll, FL. (2006). Athlete-Perceived Coaching Behaviors: Relating Two Measurement Traditions. *J Sport Exercise Psy*, 28:205-213.
- Çalık, F., Sertbaş, K., Akdeniz, H., Yılmaz, A., Şentürk, U., Evaluation of Ergogenic Matter and Doping Usage Knowledge of Turkish National Athletes, *Journal of the Romanian Sports Medicine Society*, 11(3), s.2591-2600.
- Çalık, F., Sertbaş, K., Geri, S. (2012). Sports Education in Turkish Higher Education within European Qualifications Framework, *Turkish Journal Of Sport And Exercise*, 14(3), s. 6–12.
- Çalık, F., Yalçın, İ., Turğut, M., Gacar, A. (2017). Beden Eğitimi ve Spor Yüksekokulu'nda Öğrenim Gören Kadın Sporcuların Spora Katılım Motivasyonlarının Bazı Değişkenlere Göre Araştırılması, *International Journal of Cultural and Social Studies (IntJCSS)*, Sayı 3, s. 201-210.
- Çalık, F., Yaşartürk, F., Kul, M., Türkmen, M., Akyüz, H. (2014). Beden Eğitimi Ve Spor Yüksekokulunda Okuyan Öğrencilerin Sosyal Fiziki Kaygı Durumlarının İncelenmesi, *International Journal of Cultural and Social Studies (IntJCSS)*, Sayı 3, s. 863-869.
- Çalışkan G. (2011). *Karizmatik Antrenör Algısının Futbolcularda Antrenör Sporcu İlişkisi, Sporcu Doyumu, Takım Birlikteliği Ve Takım Bağlılığına Etkileri*. Yayımlanmamış doktora tezi. Gazi Üniversitesi Sağlık Bilimleri Enstitüsü.
- Çalışkan, G., Göral, M. (2013). *Antrenörün Liderliği*. Ankara: Nobel Yayınları.
- Çeviker, A. (2013). *Ankara Amatör Süper Lig Futbolcularının Antrenörlerinde Gözlemledikleri Etik ve Etik Dışı Davranışlar*. Yayımlanmış yüksek lisans tezi. Gazi Üniversitesi Sağlık Bilimleri Enstitüsü.
- Dilek, AN. (2017). *Antrenör Davranışları İle İlgili Sporcu Algısının Araştırılması: Türkiye ve Bosna-Hersek Örneklerinin Karşılaştırılması*. Yayımlanmış doktora tezi. On Dokuz Mayıs Üniversitesi Sağlık Bilimleri Enstitüsü.

- Dolunay, B. (2017). *Ebeveynlerin Yüzme Sporuna Dair Beklenti ve Algıları Arasındaki İlişkinin Memnuniyetleri Üzerine Etkisi*. Yayımlanmış yüksek lisans tezi. Bahçeşehir Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.
- Dosil, J. (2005). *The Sport Psychologist's Handbook: A Guide for Sport-Specific Performance Enhancement*, John Wiley Press.
- Eren, E. (1998). *Yönetim ve Organizasyon*. İstanbul: Beta Yayınevi.
- Gharehbaba, PB. (2015). *Kadın Yüzücülerin Yüzme Sporunu Seçmelerinde Motive Eden Faktörler: İstanbul – Tebriz Karşılaştırması*. Yayımlanmış yüksek lisans tezi. Bahçeşehir Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.
- Gould, D., Carson, S. (2010). The relationship between perceived coaching behaviors and developmental benefits of high school sports participation. *Hellenic Journal of Psychology*, 7:298-314.
- Gül, M. (2015). *Türkiye'deki Güreş Antrenörlerinin Sporcularına Karşı Davranış Tavrılarının Analizi*. Yayımlanmış doktora tezi, Ondokuz Mayıs Üniversitesi Sağlık Bilimleri Enstitüsü.
- Güven, Ö., Öncü, E. (2012). Antrenörlerin etik davranışları ile ilgili sporcu algısı ölçeğinin geliştirilmesi, *Sportmetre Beden Eğitimi ve Spor Bilimleri Dergisi*, 10(2):67-75.
- Horn, TS. (2002). *Coaching Effectiveness in The Sport Domain*. In T.S. Horn (Ed.), *Advances in Sport Psychology* (1st ed.).
- Horn, TS. (2008). *Coaching Effectiveness in The Sport Domain*. *Advances in Sport Psychology* (3rd ed.).
- Iso-Ahola, SE. (1995). *Intrapersonal and Interpersonal Factors in Athletic Performance*. *Scand J Med Sci Sports*.
- İkizler, C. (2000). *Sporda Sosyal Bilimler*. İstanbul: Alfa Yayınevi.
- İnce, P. (2006). *Antrenör Davranışları ve Sporcu Doyumu: Ölçek Geliştirme ve Uyarlama Çalışması*. Yayımlanmış yüksek lisans tezi. Celal Bayar Üniversitesi Sağlık Bilimleri Enstitüsü.

- Jowett S, Poczwadowski A. (2007). Understanding the Coach-Athlete Relationship, Social Psychology in Sport. *Champaign IL, Human Kinetics* 3-14.
- Jowett, S., Cockerill, I. (2002). *Incompatibility in the Coach–Athlete Relationship*. In: Cockerill I, Ed. Solutions in Sport Psychology. London: Thompson Learning.
- Juricskay, Z., Mezey, B. (2007). *Effect Of Regular Training On The Anthropometric Parameters In Swimmer Children*. Central Research Laboratory, Medical University Of Pécs, Hungary
- Karadağ, D. (2013). *Yüzme Antrenörlerinin Bir Liderlik Özelliği Olan İletişim Becerilerinin Yüzücülerin Motivasyonları Üzerindeki Etkisi*. Yayınlanmamış yüksek lisans tezi. Marmara Üniversitesi Sağlık Bilimleri Enstitüsü.
- Karagözoğlu, C. (2005). *Spor Psikolojik Destek*. İstanbul: Morpa Yayınları.
- Kasap, H., Erdem, K. (2009). *Antrenör Felsefesi*. İstanbul: Türkiye Futbol Federasyonu Yayınları.
- Kavlu M. *Spor Eğitim-Öğretiminde Antrenör Davranışlarının Araştırılması (Judo Modeli)*. Yayınlanmış doktora tezi. Marmara Üniversitesi Sağlık Bilimleri Enstitüsü.
- Kaya, M. (2014). *Ankara'da Performans Sporunu Yapan Yüzme Sporcularının Yüzmeye Başlama Nedenleri ve Beklentileri*. Yayınlanmış yüksek lisans tezi. Fırat Üniversitesi Sağlık Bilimleri Enstitüsü.
- Keten, M. (1974). *Türkiye'de Spor*. Ankara: Ayyıldız Yayıncılık.
- Koh, KT., Kawabata, M., Mallett, CJ. (2014). The Coaching Behavior Scale for Sport: Factor structure examination for Singaporean youth athletes. *International Journal of Sports Science & Coaching*, 9(6):1311-1324.
- Konter, E. (1995). *Spor Psikolojisi*. İzmir: Saray Medikal Yayıncılık.
- Konter, E. (1996). *Bir Lider Olarak Antrenör*. İstanbul: Alfa Basım Yayım Dağıtım.
- Krause, J., Ralph, P. (2002). *Coaching Basketball Revised Updated McGraw*. New York: Hills Publishing.

- Lemonidis, N., Tzioumakis, Y., Karypidis, A., Michalopoulou, M., Gourgoulis, V., Zourbanos, N. (2014) Coaching Behavior in Professional Basketball: Discrepancies Between Players' and Coaches' Perceptions. *Athletic Insight*, 6(1):65-80.
- Mallett, CJ. (2007). Modelling the Complexity of The Coaching Process: A Commentary. *International Journal of Sport Science and Coaching*, 2 (4):407-409.
- Martens, Ö. (1990). *Successful Coaching*. Leisure Pres 2nd ed, USA.
- Mechikoff, RA., Esres, SG. (2006). *A History and Philosophy of Sport and Physical Education From Antient Civilizations to the Modern World*. 4th Edition. New York: Mc Graw Hill.
- Mengütay, S. (1997). *Okul Öncesi ve İlkokullarda Hareket Gelişimi ve Spor*. İstanbul.
- Moen, F., Federici, RA. (2013). Coaches' Coaching Competence in Relation to Athletes' Perceived Progress in Elite Sport. *Journal of Education and Learning*, 2(1):240-252.
- More, KG., Franks, IM. (1996). Analysis and Modification of Verbal Coaching Behaviors. The Usefulness of Data Driven Intervention Strategy. *Journal of Sport Science*.
- Newton, M., Fry, MD. (1998). Senior Olympians Achievement Goals and Motivational Responses. *Journal of Aging and Physical Activity*, (6) 256-270.
- Nicolas, M., Gaudreau, P., Franche, V. (2011). Perception of Coaching Behaviors, Coping and Achievement in a Sport Competition. *J Sport Exercise Psy* 33:460-468.
- Odabaş, B. (2003). *12 Haftalık Yüzme Temel Eğitim Çalışmalarının 7-12 Yaş Gurubu Kız ve Erkek Yüzücülerin Fiziksel ve Motorsal Özellikleri Üzerine Etkisi*. Yayımlanmış yüksek lisans tezi. Kocaeli Üniversitesi Sağlık Bilimleri Enstitüsü.

- Özmutlu, İ. (2011). *Bedensel Engelli Sporcularda Antrenörlerin Hizmetkar Liderlik Davranışlarının Sporcu Tatmini İle İlişkisi*. Yayınlanmamış doktora tezi. Gazi Üniversitesi Sağlık Bilimleri Enstitüsü.
- Ramazanoğlu, F., Demirel, E.T. (2005). Yöneticiler Açısından Etkin Zaman Yönetimi Tekniklerinin Değerlendirilmesi, *Doğu Anadolu Bölgesi Araştırmaları*, 2005.
- Senn, AE. (1999). *Power, Politics and The Olympic Games*. USA: Human Kinetics Boks.
- Serpa, S. (1999). "Relationship Coach-Athlete: Outstanding Trends In European Research", *Motricidade Humana. Portuguese Journal of Human Performance Studies*, 12(1): 7-19.
- Sevim, Y. (1999). *Antrenör Eğitimi Ders Notları*. Ankara: Gazi Üniversitesi, BESYO.
- Sevim, Y. (2007). *Antrenör Eğitimi ve İlkeleri*. Ankara: Gazi Kitapevi.
- Sevim, Y., Tuncel, F., Erol, E., Sunay, H. (2001). *Antrenör Eğitimi ve İlkeleri*. Ankara: Gazi Kitapevi.
- Sunay, H. (1998). Spor Eğitimi Altyapısında Beden Eğitimi Öğretmeni ve Antrenörün Önemi. *G.Ü Beden Eğitimi ve Spor Bilimleri Dergisi*, Cilt 3(2), 64-71.
- Sweetenham, B., Atkinson, J. (2003). *Championship Swim Training*. Australia.
- Tahılhoğlu, A. (1999). *Kara Harp Okulu Erkek Yüzme Takımının Bazı Antropometrik Ölçülerinin İncelenmesi ve Değerlendirilmesi*. Yayınlanmamış yüksek lisans tezi. Gazi Üniversitesi Sağlık Bilimleri Enstitüsü.
- Temel, V. (2010). *Konya İline Ait Bireysel ve Takım Spor Antrenörlüğü Yapan Bireylerin Liderlik Tarzlarının Karşılaştırılması*. Yayınlanmamış yüksek lisans tezi. Karamanoğlu Mehmet Bey Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.
- Thomas, G. (1998). *Etkili Öğretmenlik Eğitimi*. (Çev. Emel Aksay), İstanbul: Sistem Yayıncılık.

- Toklu, O. (2010). *Tenis Antrenörlerinde Liderlik Özellikleri ve Öz Yeterlilik Arasındaki İlişkinin Belirlenmesi*. Yayımlanmış yüksek lisans tezi. Selçuk Üniversitesi Sağlık Bilimleri Enstitüsü.
- Toros, T., Duvan, A. (2011). Eskrimcilerde Algılanan Antrenörlük Davranışı, Kolektif Yeterlilik Ve Hedef Yönelimleri Arasındaki İlişki, *Niğde Üniversitesi Beden Eğitimi ve Spor Bilimleri Dergisi*, 5(1):33-41.
- Troup, JP. (1999). The Pshysiology And Biomechanics Of Competitive Swimming. *Clinic In Sports Medicine*, 18 (2): 267–85
- Türkiye Yüzme, Atlama, Sutopu Federasyonu. (2000). *Tarihsel Dokümanlar*, Ankara: TYASF.
- Türksoy, A. (2010). *Futbolda Liderlik ve Antrenörlük*. Ankara: Nobel Yayın ve Dağıtım.
- Türksoy, A. (2010). *Futbolda Sporcu Tatmini ile Antrenörlerinde Beklenen ve Gerçekleşen Liderlik Davranışlarının Tespiti*. Yayımlanmış doktora tezi. Marmara Üniversitesi Sağlık Bilimleri Enstitüsü.
- Underechts, B. (1983). *A Comparison Of The Movements Of Rear Parts Of Butterfly Swimmers Biomechanics ans Medicine And Swimming*. Berlin.
- Urartu, Ü. (1995). *Yüzme Teknik Taktik Kondisyon*. İstanbul.
- WEB1 <http://www.ab-ins-nass.de/schwimmstile.htm> adresinden 18.01.2018 tarihinde erişilmiştir.
- WEB2 <http://www.bilgiustam.com/yuzme-sporu-nedir-yararlari-nelerdir/> adresinden 17.01.2018 tarihinde erişilmiştir.
- WEB3 <http://www.cyclingtr.com/triatlon-ironman/yuzmenin-tarihi-gelisimi.html> adresinden 18.01.2018 tarihinde erişilmiştir.
- WEB4 <http://www.karsu.com.tr/pxp/tr/sosyal/spor/yuezme/yuezmenin-tarihcesi.php> adresinden 21.01.2018 tarihinde erişilmiştir.
- WEB5 <http://www.sportaktiv.com/de/news/kraul-brust-ruecken-und-delphin-die-4-schwimmstile> adresinden 18.01.2018 tarihinde erişilmiştir.

- WEB6 http://www.tdk.gov.tr/index.php?option=com_gts&arama=gts&guid=TDK.GTS.55356b7fd72ef0.79428548. adresinden 20.01.2018 tarihinde erişilmiştir.
- WEB7 http://tyf.gov.tr/Duyuru/avrupa-kisa-kulvar-yuzme-sampiyonasinda-tarihi-basari_11234 adresinden 15.01.2018 tarihinde erişilmiştir.
- WEB8 <http://www.futbolterimleri.gen.tr/antrenor.html> adresinden 19.01.2018 tarihinde erişilmiştir.
- Wiman, M., Salmoni, W., Hall, RC. (2010). An examination of the definition and development of expert coaching. *International Journal of Coaching Science*, 4(2):37-60.
- Yılmaz İ. (2008). *Sporcu Algıları Çerçevesinde Farklı Spor Branşlarındaki Antrenörlerin Liderlik Davranış Analizleri Ve İletişim Beceri Düzeyleri*. Yayımlanmış doktora tezi. Gazi Üniversitesi Sağlık Bilimleri Enstitüsü.
- Yılmaz, F. (1999). *Liderlik ve Koçluk (Lilly İlaç ve Tic. A.Ş. Örneği)*. Yayımlanmış yüksek lisans tezi. Sakarya Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.

ÖZGEÇMİŞ VE İLETİŞİM BİLGİSİ

Ömer Faruk Tutar, Elazığ ilinde 3 Mart 1991 tarihinde doğdu. İlk orta ve lise öğrenimini Elazığ'da tamamladı. 2000-2012 yılları arasında Elazığ Türk Telekom Spor Kulübünde Futbol oynadı. Küçük yaş kategorilerinde bölge milli takımlarında futbol oynadı. 2012 yılında sonlanan aktif spor yaşantısından sonra yüzme antrenörü olarak Elazığ Olimpik Yüzme Havuzunda halen görev yapmaktadır. Evli 2 çocuk babasıdır.

2014 yılında Fırat Üniversitesi Beden Eğitimi ve Spor Yüksekokulu Antrenörlük Eğitimi bölümünden mezun oldu. 2016 yılında Sakarya Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü Beden Eğitimi ve Spor Anabilim Dalında yüksek lisans eğitimine başladı ve halen devam etmektedir.

Eposta: tutar10476549@hotmail.com